

Vlaams
Parlement

vergadering **C114**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 19 januari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het gebruik van eenmalige drankverpakkingen tijdens evenementen – 713 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de impact van het gewestplan op de bouwshift – 1023 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over boomkappingen langs de kanalen – 1032 (2020-2021)	10
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de resultaten in het Natuurrapport 2020 – 1051 (2020-2021)	13
VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verwerking van composteerbare verpakkingen en bioplastics – 1095 (2020-2021)	18
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de impact van houtstook op ventilatiesystemen en op de luchtkwaliteit – 1116 (2020-2021)	20
VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vernietiging door de Brusselse rechtbank van eerste aanleg van de geluidsstudie van Envisa over de luchthaven van Zaventem – 1187 (2020-2021)	23
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de asbestophaling aan huis en de doe-het-zelfcomponent – 1203 (2020-2021)	26
VRAAG OM UITLEG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport van de technische werkgroep over de loodvervuiling in Hoboken – 1192 (2020-2021)	30

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het gebruik van eenmalige drankverpakkingen tijdens evenementen – 713 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, ik heb een vraag om uitleg over het gebruik van eenmalige drankverpakkingen tijdens evenementen. We kijken allemaal uit naar die evenementen, maar sinds 1 januari 2020 is het verboden tijdens grote en kleine publieke evenementen drank te serveren in eenmalige drankverpakkingen, zoals wegwerpbekers, blikken en petflessen. Enkel indien de organisator van een evenement kan aantonen dat hij minstens 90 procent van het gecreëerde afval voor recyclage kan inzamelen, kan worden afgeweken van het verbod op het gebruik van herbruikbare bekertjes. Vanaf 2022 wordt dat 95 procent.

Minister, de artikelen 5.3.12.1 en 5.3.12.2 van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalstromen en afvalstoffen (VLAREMA) bepalen de termijnen, die vanaf 2022 dwingend zijn en die eveneens opleggen dat een organisator 95 procent van de eenmalige recipiënten gescheiden moet inzamelen. Artikel 5.3.12.3 bepaalt echter dat u kunt voorzien in uitzonderingen op de artikelen 5.3.12.1 en 5.3.12.2 indien het verbod met betrekking tot bepaalde types cateringmateriaal in bepaalde toepassingen niet tot een milieuwinst zal leiden.

Ik hoef niet toe te lichten dat de festival- en evenementensector het hard te verduren heeft. In 2020 zijn de edities geannuleerd en in 2021 zijn ze zeer onzeker. Er was voorzien in een overgangstermijn. In 2020 zou een testjaar van start gaan, maar dat is door de corona-uitbraak een verloren jaar geweest. Het VLAREMA legt een strakke deadline op. Vanaf 2022 ligt de bewijslast bij de organisator.

Minister, hoe zult u werk maken van een ondersteuning van deze sector om voort te gaan en de doelstellingen van het VLAREMA te realiseren? Kan in 2021 in een bijkomend proefjaar worden voorzien, zodat de gescheiden inzameling van materialenstromen voor recyclage tijdens de evenementen als test kan worden georganiseerd? Hoe kunt u ervoor zorgen dat er tijdens een testjaar geen sancties voor deze organisaties volgen? Lijkt het u realistisch vast te houden aan 2022 of bent u bereid het VLAREMA in de richting van 2023 aan te passen? Kan dat eventueel met het reeds gesitueerde artikel 5.3.12.3? Wat is, tot slot, het advies van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) over dit vraagstuk?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Dochy, ik heb de indruk dat uw telefoon tijdens uw vraagstelling vaak rinkelde.

Bart Dochy (CD&V): Ik heb technische problemen. De wiferverbinding is uitgevallen ik vergader mee op mijn iPhone. Daarnet rinkelde dan plots de telefoon.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Dochy, ik dacht dat u nog een echte telefoon had. Ik begin met uw laatste vraag. Wat het advies van de OVAM betreft, is er gisteren een overleg geweest. Mijn kabinet, de OVAM en de evenementensector hebben samen naar de verwachtingen gekeken. We hopen in de eerste plaats uiteraard vooral dat we dit jaar evenementen kunnen organiseren. We zijn overeengekomen dat we 2021 vooral als een leerjaar zullen beschouwen. We zullen vooral inzetten op overleg en op sensibilisering, maar we moeten op dit punt geen decretale aanpassingen doorvoeren. We beschouwen dit jaar vooral als een leerjaar.

Wat uw vraag over de ondersteuning van de evenementensector betreft, heeft mijn administratie een interpretatiedocument, een Q&A en verschillende tools ontwikkeld. Er is persoonlijke begeleiding op maat. Dit jaar zal de OVAM een communicatieve toolkit ontwikkelen. De organisatoren die met herbruikbare bekertjes werken, kunnen gebruik maken van een handleiding, een stappenplan, infofiches en een simulatietool met betrekking tot de kosten en de opbrengsten. Bovendien genieten de lokale besturen die dit hebben aangevraagd van de subsidies voor herbruikbare bekertjes, stapelboxen en afwasmachines die aan de lokale organisatoren kunnen worden uitgeleend.

Organisatoren die toch met wegwerptoestanden willen blijven werken, kunnen gebruik maken van de 'Leidraad voor de eventorganisator'. Deze leidraad is vooral een hulpmiddel voor eventorganisatoren waarmee zij aan de hand van elf vragen hun inzamelsysteem kunnen optimaliseren om tot 90 procent selectieve inzameling te komen. Ook Fost Plus biedt ondersteuning om aan de sorteerdoelstelling te voldoen. Door de OVAM is samen met alle stakeholders ook een rekenblad uitgewerkt.

Maar laten we dit jaar vooral hopen, want de sector is enorm hard getroffen, zoals we allemaal weten. We hebben een paar dagen geleden een goede vergadering gehad. We zijn vooral overeengekomen dat we hopen dat, als corona en dergelijke het toelaten, we later op het jaar evenementen kunnen organiseren en dat we 2021 vooral zullen gebruiken als leerjaar, ook om informatie-uitwisseling te hebben tussen de lokale besturen, provincies, de Vlaamse overheid en de handhavers om te kijken hoe we dat gaan implementeren. We moeten de zaken stap per stap bekijken en vooral niet vooruitlopen. Ik verwijs naar het overleg dat we hebben gehad een paar dagen geleden en waar we overeengekomen zijn dat we dit jaar als leerjaar bekijken, waar we inzetten op sensibilisering en vooral informatie-uitwisseling.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, dank u wel. Ik ben blij dat er overleg is georganiseerd. Dat is zeer goed. Ik neem aan dat u ingevolge het proefjaar 2021 tegen eind dit jaar een evaluatie zult maken om te zien of dat allemaal kan worden doorgetrokken naar de normen van het VLAREMA in 2021.

Ik heb nog een vraag in de zijlijn. Voor bijvoorbeeld horecazaken zijn er specifieke richtlijnen voor de manier waarop het afwassen moet gebeuren. Het gaat over een minimumtemperatuur en het behandelen van de glazen ingevolge corona, iets wat niet bestond op het moment dat wij over die herbruikbare bekertjes begonnen zijn in het kader van het VLAREMA. Zijn er ook specifieke richtlijnen voorzien in het kader van de organisatie van de wasstraten op evenementen en dergelijke?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik haak graag eventjes in, daarmee verder breiend op een eerdere vraag die ik stelde in oktober over het gebruik van plastic bekertjes dat leek te stijgen tijdens de coronacrisis. We hebben toen gesteld dat de coronacrisis er niet voor mocht zorgen dat we achteruit gingen. Stilstaan is achteruitgaan. De minister heeft toen ook aangegeven dat dat zeker niet de bedoeling kan zijn. Ik ben blij dat de minister nu ook aangeeft om de doelstellingen voor 2021 niet af te zwakken. Dat was toen de boodschap. Het is positief dat in deze heropstartfase ingezet wordt op overleg en sensibilisering in plaats van op sancties. Dat is een zeer terechte oplossing.

Minister, bij mijn vraag om uitleg die ik in oktober stelde over de herbruikbare bekertjes, gaf u aan dat de OVAM voor lokale besturen en evenementenorganisatoren eind 2020, begin 2021, dus nu ongeveer, online netwerkevents zou geven. Ik vroeg

me af of deze ook zullen worden aangewend om de organisatoren mee op de kar te krijgen om samen die doelstellingen te halen en om dat sensibiliserende tot bij de organisatoren te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik wil aansluiten op de vraag omdat wij ook al onmiddellijk veel discussies gehad hebben over het gescheiden ophalen en de doelstelling van 90 percent die naar 95 percent gaat. Hoe zal dat gecontroleerd worden? Ik hoor van verschillende organisatoren dat het voor hen veel evidentier zou zijn dat het gewoon 100 percent is. Dat is veel duidelijker en dat is ook beter controleerbaar. Minister, hoe controleerbaar is die 95 procent? Is het voor iedereen niet eenvoudiger om gewoon voor 100 percent te kiezen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik denk dat iedereen het goed vindt dat we hopen dat de events kunnen doorgaan en dat we dit jaar vooral gebruiken om bewust te maken en te informeren. Collega Dochy, we gaan dat ook evalueren aan de hand van de data die we krijgen van de events zelf. De afvalrichtlijnen komen vanuit het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV), zoals u weet, en waren ook voor corona van toepassing. Het gaat hier inderdaad om aanbevelingen van machinaal afwassen. Als het niet anders kan, mag het ook handmatig, maar de regels zeggen dat het dan op minstens 60 tot 65°C moet. Dat zijn algemeen geldende hygiëneregels en daarbij hebben we geen bijkomende regels, voor alle duidelijkheid, want die afwasmachines voldoen aan allerlei hygiënevereisten.

Zoals gezegd, het bewustmakende aspect zit hier zeker mee in. Vanuit de OVAM zal er heel het jaar door bewustgemaakt worden, zoals dat met nieuwe wetgeving meestal ook gebeurt. Het rekenblad van de OVAM speelt ook kort in op het gewicht van de aangeleverde bekertjes. Dat wordt ook bekeken in verhouding met de ingezamelde bekertjes en daar wordt er dan ook een correctie op toegepast. Maar met de input die we dit jaar van de events krijgen, kunnen we dat finetunen. Daarom is dit jaar er voor alle partijen om vooral goed te leren en daar het jaar nadien verder mee om te gaan.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Ik hoop dat 2021 een goed testjaar mag zijn. Mocht dat niet zo zijn en mochten de evenementen niet kunnen doorgaan, dan kom ik terug met de vraag om eventueel te vragen om 2022 als testjaar te gebruiken.

De voorzitter: Ik hoop dat we elkaar op een evenement kunnen tegenkomen.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de impact van het gewestplan op de bouwshift – 1023 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): We hadden met de commissie afgesproken om naar een tentoonstelling hierover te gaan. Ik weet niet of dat met corona nog zal lukken, maar ik stel toch alvast een vraag hierover.

We kennen allemaal het gewestplan: een verzameling van regionale bestemmingsplannen uit de jaren '60-70, met een oorspronkelijke levensduur van tien jaar, die nog altijd – en dat bleek ook uit een studie van het departement Omgeving van vorig jaar – grotendeels onze ruimtelijke ordening bepalen. Dat gewestplan is opgesteld vanuit een heel andere logica dan die van vandaag, namelijk een goed aanbod van gronden bestemd voor bebouwing. Iedereen kent de dynamieken die schuilgingen achter de opstelling en aanpassing van de gewestplannen. Iedereen voelt aan dat we vandaag in een andere ruimtelijke realiteit terecht zijn gekomen. Er zijn weinig beleidsdomeinen waarbinnen de dagdagelijkse realisaties op het terrein worden bepaald door een gedateerd plan dat een halve eeuw oud is. Als we werk willen maken van de bouwshift, is de nood om dat plan te herzien zeer groot want er liggen nog ruim een miljoen bouwmogelijkheden in vast, vaak op slecht gelegen plaatsen.

Een aantal experts – en ik verwees er daarnet al naar – staken hun koppen bij elkaar om na te denken over de toekomst van het gewestplan. Hun conclusie is: "De plannen hypothekeren onze toekomst, dus we moeten we ervan af." Ik citeer opnieuw: "Wie de bouwshift en de doelstellingen van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen ernstig neemt, kan niet tevreden zijn met een aanmodderend beleid. De urgentie om de ruimtelijke impact van de 40 jaar oude gewestplannen te verminderen, betreft niet alleen het ruimtelijk beleid, maar staat ook in relatie tot de uitdagingen in onder meer het klimaat-, energie- en gezondheidsbeleid. Een doortastende en gecoördineerde aanpak is nodig."

De vraag is wat er in de plaats moet komen, als we beginnen te morrelen aan de gewestplannen. Een en ander werd verder uitgewerkt in de tentoonstelling 'Inspire to expire,' in De Singel in Antwerpen en in het tijdschrift Ruimte van de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning.

Minister, bent u het met mij eens dat er een urgentie is om het gewestplan te herzien, zeker nu het ook mogelijk is om af te wijken van vijftien jaar oude verkavelingen en bijzondere plannen van aanleg (BPA's) en er daardoor wordt teruggevallen op de gewestplannen en het KB van '72?

Zult u het advies van de experts ter harte nemen en nagaan hoe we met de erfenis van het gewestplan moeten omgaan in het licht van de bouwshift?

Bent u het met mij eens dat er hier op Vlaams niveau een initiatief voor moet worden genomen?

Welke pistes zullen daarbij worden verkend en welke timing en overgangsmaatregelen zijn realistisch? Hoe zult u het draagvlak hiervoor opbouwen?

In het Verenigd Koninkrijk, Nederland en Zweden zijn er wettelijk vastgelegde planhorizonten voor plannen. Is dat een piste die voor Vlaanderen wordt onderzocht?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Schauvliege, ik ga niet alles herhalen over de bouwshift, over de plannen, de tijdslijn, enzovoort. We hebben het daar in deze commissie al meermaals over gehad. Een keer in de maand gebeurt dat. U weet ook wat de tijdslijn is.

Moeten de gewestplannen herzien worden of niet? We kunnen daarnaar kijken, maar dat moet op een slimme en gebiedsgerichte manier gebeuren. Zomaar alle gewestplannen afschaffen, lijkt mij om verschillende redenen geen goed idee, waarmee we ons trouwens ook begeven op juridisch drijfzand. Daarmee moeten we zeker oppassen.

Ik denk dat de gewestplannen niet gedateerd zijn: deze gewestplannen zorgen voor rechtszekerheid en duidelijkheid waar wel en niet kan worden gebouwd, waar bedrijven zich kunnen vestigen en waar niet. Ik denk wel dat we moeten nadenken welke mogelijkheden we hebben om sneller en eenvoudiger bestemmingen te wijzigen, zowel om gebieden te vrijwaren van bebouwing als ook om verdichting op bepaalde plaatsen mogelijk te maken. En dat is net de kern van de bouwshift. Hierbij moeten we uiteraard rekening houden met bepaalde elementen, zoals de MER-richtlijn (milieueffectrapport), het verdrag van Arhus, het gelijkheidsbeginsel en de rechtszekerheid.

Ruimtelijke ordening is een gedeelde verantwoordelijkheid, waarbij de drie bestuursniveaus in Vlaanderen elk hun eigen ding moeten doen. Vlaanderen gaat werk maken van beleidskaders. De werken zijn al gestart en ik hoop dit jaar te kunnen landen. Vlaanderen neemt wel degelijk initiatieven om de bouwshift te realiseren. Ik heb daar al meermaals naar verwezen. Ik denk aan de verschillende initiatieven om waardevolle open ruimte beter te vrijwaren. Ik denk aan het initiatief om ongeveer 1400 hectare aan te duiden als watergevoelige openruimtegebieden. Ik verwijs ook naar tal van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's), waar bijkomende bos- en natuurgebieden worden aangeduid, of waar harde bestemmingen worden geschraapt. Dit gebeurt altijd in overleg met de lokale besturen.

Ik ga ook in overleg met openbare lokale besturen, sociale huisvestingsmaatschappijen, publiekrechtelijke rechtspersonen, enzovoort, om te onderzoeken om slecht gelegen juridisch aanbod binnen hun portefeuille niet langer te ontwikkelen. Wij doen dat heel vaak. Zoals u weet, hebben de meerderheidspartijen in december ook een voorstel van decreet ingediend over de woonreservegebieden. Dit voorstel ondersteunt de bouwshift. Voor alle duidelijkheid: het is niet dé bouwshift, er zijn verschillende zaken. Het is een belangrijk gegeven dat ertoe zal leiden om net de bouwshift te realiseren: verdichten waar het kan en maximaal open ruimte vrijwaren waar er geen voorzieningen zijn. Zoals aangegeven, zal mijn administratie verder onderzoeken welke initiatieven en regelgeving er, naast wat ik al heb opgenoemd, verder nodig zijn om de bouwshift te realiseren.

Er zal ook worden onderzocht of en hoe we in het licht van de bouwshift zullen omgaan met de gewestplannen, zowel de gerealiseerde als de niet-gerealiseerde bestemmingen. Ik wil er wel op wijzen dat het gewestplan ook een belangrijke positieve impact heeft in het beschermen van onze waardevolle open ruimte. Alles overboord gooien, is niet raadzaam. Ik zou dat zeker en vast niet doen.

België, en daarmee Vlaanderen, is een van de weinige landen die met de gewestplannen uit de jaren 70 een verordend bestemmingsplan heeft voor het hele grondgebied. Die plannen bepalen tot op vandaag de ruimtelijke ordening. Nu zomaar een houdbaarheidsdatum invoeren voor die gewestplannen is volgens mij juridisch onmogelijk. Want dat is ook belangrijk: dat je niet in juridisch drijfzand terechtkomt.

Voor nieuwe ruimtelijke uitvoeringsplannen kan eventueel met een vastgelegde planhorizont worden gewerkt. Dat sluit aan bij het realisatiegericht plannen waarvan ik een enorme voorstander ben. Als we in een RUP een gewenste bestemming vastleggen, dan moeten we die ook zo snel mogelijk realiseren. We moeten niet alleen plannen op papier, maar veel liever en vooral plannen en realiseren op het terrein.

Het koppelen van een realisatietermijn aan een bestemmingsplan zou een manier kunnen zijn om het realisatiegericht karakter te versterken. Ik vind het belangrijk om dat aspect te bekijken.

Zoals ik eerder zei, vereisen de pistes die men in het tijdschrift Ruimte naar voren schuift, verder grondig onderzoek, zowel op het vlak van juridische robuustheid als op het vlak van uitwerking, aangezien heel wat regelgeving aan de bestemmingen is gekoppeld.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Je hoort mij niet zeggen dat we onmiddellijk de gewestplannen op de schop moeten doen. Maar ik denk wel dat het nodig is om daarover een denkproces op te starten. Want uw administratie gaf zelf aan dat 90.000 hectare aan harde bestemmingen in het gewestplan onbebouwd zijn. Het gaat over woongebied, industriegebied, recreatie, enzovoort. De betonstop, de bouwshift, de studie van Stec Groep en het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) gaan ervan uit dat er nog maximaal 20.000 hectare mag worden ontwikkeld tot 2040. Dat betekent dat 70.000 hectare bestemmingen nooit zullen worden gerealiseerd. Dat op zich is al een voldoende aanleiding om te discussiëren over de gewestplannen.

U haalt een aantal initiatieven aan die u opstart. Er zijn voorstellen die nu op tafel liggen met betrekking tot de bouwshift. Het Woonreservedecreet gaat over 12.000 hectare. Dat is nog totaal niet die overige 70.000 hectare die er op termijn on-gevuld zullen liggen. Het lijkt ons dus wel belangrijk om die discussie op te starten en voor te bereiden.

Maar u hebt gelijk: dat onmiddellijk overboord gooien, lukt niet. We weten allemaal wel dat de gewestplannen nog altijd het kader zijn op basis waarvan er vergunningen worden verleend. We hopen en vragen u met aandrang om daar ernstige studies op los te laten, zodat we op termijn die gewestplannen kunnen omturnen naar eigentijdse plannen, waarbij we de beleidsvisie die het BVR heeft vooropgesteld, kunnen realiseren. Ik kijk dan ook uit naar de initiatieven die u daar verder rond zult nemen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Collega, ik geef u gelijk: het gewestplan heeft zijn leeftijd. Maar ik ben ook van oordeel dat iets wat zijn doel heeft gehad, niet meteen moet verdwijnen. Het moet echter geen statisch plan blijven. U hebt aangegeven dat met alle aanpassingen die tussentijds goedgekeurd geraken ook het gewestplan mee moet evolueren. U geeft aan dat er een juridische zekerheid is. Ja, dat klopt, maar nogmaals, het mag geen statisch plan zijn, het moet mee evolueren met het voortschrijdend inzicht dat er is bij bepaalde thema's, zoals droogte of wateroverlast, zodat daar op ingegrepen kan worden.

Is u het hebt over inbreiding of verdichting, dan zit dat sowieso in het gewestplan. In de kernen wordt aan inbreiding en verdichting gedaan. Daar zit het probleem dus niet. Het probleem rijst eerder voor de buitengebieden. Misschien kan er iets meer duidelijkheid komen in welke mate dat gewestplan inderdaad niet statisch is, maar mee evolueert met de tijd.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik was een beetje verbaasd over de vraagstelling van mevrouw Schauvliege wanneer ze stelt dat het gewestplan eigenlijk passé is. U haalt nu wel aan dat het een evolutie moet doormaken en dat het niet gaat over in een keer het gewestplan wegnemen. Minister, u hebt heel duidelijk gesteld wat het belang is van het gewestplan, waarin zeer duidelijk wordt aangegeven welke bestemmingen we waar voor ogen hebben en waar ook de nodige rechtszekerheid over wordt gegeven. Dat er met zaken die evolueren in de maatschappij ook rekening moet worden gehouden binnen de

ruimtelijke ordening, ontkent niemand, integendeel, dat is een permanent onderwerp in deze commissie. Daarbij wordt gezocht naar de nodige, correcte instrumenten om te zorgen dat dat kan worden meegenomen. Dat kadert heel duidelijk in de hele discussie rond het Instrumentendecreet. Er wordt heel bewust niet voor gekozen om het gewestplan helemaal overboord te gooien.

Er wordt verwezen naar andere landen, maar we weten allemaal dat we niet van een wit blad vertrekken en dat we in Vlaanderen moeten zien hoe we kunnen inspelen op de actualiteit waarin we ons vandaag bevinden, zonder rechtsonzekerheid of volledige chaos te organiseren want daar is niemand bij gebaat.

Ik hoor dat de grootste bezorgdheid uitgaat naar de woongebieden, de bebouwing en eventueel de ruimte die nog moet worden bebouwd. Ook daar wordt gewerkt om in instrumenten te voorzien in de decreten.

Er zijn dus studies à volonté in dezen. Ik ben daar wat beducht voor, minister. Maar dit is het verhaal van hoe we een aantal instrumenten, ook administratieve, kunnen vereenvoudigen zonder dat we afbreuk doen aan inspraak en zo meer. Kunt u daar iets meer duidelijkheid over geven? Hebt u daar al vooruitgang kunnen boeken? Op welke manier denkt u dat verder aan te pakken?

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, dank u voor het antwoord op de vraag. We kunnen misschien bedenkingen hebben bij de gewestplannen, maar ze hebben alleszins het voordeel van de duidelijkheid en de rechtszekerheid die eraan vasthangt. De laatste dagen hebben de media ons geleerd dat het toch wel een belangrijk aspect is.

Collega Schauvliege, ik heb ook de artikels rond de tentoonstelling gevolgd. Ik heb de tentoonstelling zelf nog niet kunnen gaan bekijken. Men brengt daar interessante inzichten naar voren, maar we moeten er als overheid rekening mee houden dat we in de ruimtelijke ordening al jarenlang een ruimtelijk beleid voeren aan de hand van die gewestplannen. We moeten vermijden dat we dat allemaal op de schop gooien en niet weten waar we zullen terechtkomen, laat staan dat de burger nog weet waar hij aan toe is.

Ik wil graag verwijzen naar de besprekingen en de hoorzittingen over het Instrumentendecreet. Daar werd die piste door een van de experts, Tom De Waele, geopperd. Hij zei dat men een RUP zou kunnen opmaken dat het volledige gewestplan vervangt, met dezelfde voorschriften of bestemmingen, maar dat het gewestplan gewoon tijdelijk maakt. Hij zei daar in een pennentrek bij dat dat riskeert niet de toets van het Grondwettelijk Hof te doorstaan. De voorbije dagen hebben ons geleerd dat we voorzichtig moeten zijn met het nemen van dergelijke beslissingen als overheid, die daarna door het Grondwettelijk Hof vernietigd worden. Daar is uiteindelijk niemand bij gebaat.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik denk dat er toch wat eensgezindheid is, misschien hier en daar wat verschil in nuance. Ik ben akkoord dat we de gewestplannen op een slimme manier en gebiedsgericht moeten aanpakken en dat dat geen statisch plan is dat we zomaar in de vuilnisbak moeten gooien. Het heeft het voordeel van voldoende juridisch robuust te zijn.

Mevrouw Rombouts, we sturen het gewestplan vaak bij via RUP's, nu ook via de watergevoelige gebieden en ook via een regelgeving. Dat is volgens mij een goede manier van aanpakken want, nogmaals, we moeten daar op een slimme manier mee omgaan.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dat we daar op een slimme manier mee moeten omgaan, daar is iedereen het over eens denk ik. Ik wil toch nog eens verwijzen naar de studie van 2019 van het Departement Omgeving waaruit duidelijk gebleken is dat de vergunningverlening helemaal gekoppeld is aan de gewestplannen en dat die eigenlijk totaal niet geënt zijn op de beleidsvisies die we op dit moment aan het uitwerken zijn. Daar zit natuurlijk een spagaat. Dat moeten we proberen te voorkomen. Ik denk dat we nog een grote oefening te maken hebben om na te denken over hoe we die gewestplannen geleidelijk aan kunnen vervangen en meer op maat maken van wat de toekomst vereist. Die oefening moeten we echt wel beginnen te maken.

Nog belangrijker is de tijdelijkheid van nieuwe plannen die we aan het opmaken zijn. Ik hoor dat de minister daar oren naar heeft en er wel voorstander van is om bij nieuwe RUP's een maximale termijn op te leggen. Ik kijk ernaar uit om daar voorbeelden van te zien en daar ook de gevolgen van te zien. Ik denk echt wel dat dat de toekomst is, dat we af moeten van statische plannen die voor eeuwig en altijd allerlei zaken betonnen en niet inspelen op de behoeften die er op dat moment zijn.

Ik leg mijn boontjes wel te week op die termijnbepalingen van de nieuwe RUP's. Ik kijk uit naar voorstellen die op dat vlak op tafel kunnen komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld..

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over boomkappingen langs de kanalen – 1032 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, mijn vraag gaat over een problematiek die we in heel Vlaanderen kennen. Ik stel deze vraag naar aanleiding van een aantal concrete cases. Op verschillende plaatsen in Vlaanderen worden opnieuw grote stroken bomen en struiken langs kanalen gekapt. Het gaat vaak over hakhoutbeheer, soms uitgevoerd in opvolging van een beheermaatregel van een beheerplan, maar ook heel vaak een beheermaatregel die niet het gevolg is van een beheerplan. Als dat niet het gevolg is van een beheermaatregel uit een beheerplan, dan verwijst De Vlaamse Waterweg naar de code van goede natuurpraktijk en geeft men aan of men die volgt in overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).

Ik heb van vorig en dit kapseizoen opgevraagd over welke oppervlakte dat gaat. Het gaat over serieuze oppervlaktes. Voor het kapseizoen van de winter 2020-2021 gaat het over een lengte van 141 kilometer, een kleine 50 hectare die wordt gekapt voor hakhoutbeheer dan. Vaak wordt het uitgevoerd zonder overleg met de lokale besturen. Bewoners schrikken en schieten in actie op het moment dat ze mensen bomen zien aanduiden om te kappen. We krijgen heel wat protest, terecht, want heel vaak zijn die kappingen zeer dрист uitgevoerd.

Heel concreet was er een case ter hoogte van Beernem langs het kanaal Gent-Oostende waar men over een lengte van 1,5 tot 2 kilometer alle opstaand hout, niet van 8, 12 of 15 jaar, maar van 20 jaar en meer, helemaal met de grond heeft gelijkgesteld onder het mom van hakhoutbeheer. Ik heb er de code van goede natuurpraktijk naast gelegd. Daarin spreekt men van hakhoutbeheer voor wilg waarvoor de minimale periode tussen kappingen 4 jaar is en voor alle andere boomsoorten minimaal 8 jaar. Er is eigenlijk geen maximumtermijn op gekleefd.

Het gevolg is dat De Vlaamse Waterweg het zo interpreteert dat bomen van 30, 40 of 50 jaar die ze willen omzetten in hakhoutbeheer, volgens de code van goede natuurpraktijk zomaar kunnen worden gehakt.

Ik ben zelf bosbouwer. Ik heb geleerd dat hakhoutbeheer een cyclus kent van tussen de 8 en 12 jaar hakken, en niet ouder hout met de grond gelijkmaken, hoe professioneel ook uitgevoerd. Dat noemen wij omvormen. Ik denk dus dat er een aantal problemen zijn: niet alleen dat De Vlaamse Waterweg geen beheerplannen heeft en vaak niet oordeelkundig omgaat met het natuurbeheer langs de kanalen, maar ook dat er in de codex van goede natuurpraktijk een aantal onduidelijkheden zitten. Er staat bijvoorbeeld niet echt opgesomd hoe groot een zone mag zijn waar men kapt. Wat doet De Vlaamse Waterweg? Die kapt van brug tot brug omdat dat gemakkelijker is. Dat kan dan een hele grote lengte zijn, wat zeer nefast is voor de natuur op de kanaalbermen zelf.

Daarnaast wil ik ook nog meegeven dat in het regeerakkoord veel aandacht wordt besteed aan het creëren van groene linten en dat kanalen en waterwegen daar eigenlijk dragers van zijn. Het kappen van grote stroken langs die kanalen is daar niet helemaal mee in overeenstemming.

Kortom, er zijn toch wel wat problemen. Ik denk dat we kunnen gaan naar veel betere afspraken, wat zal leiden tot een oordeelkundig beheer van de kanaalbermen, en dat zijn er toch wel ettelijke in Vlaanderen.

Minister, hoe staat u zelf tegenover de aanpak van De Vlaamse Waterweg? Bent u akkoord met de stelling dat dergelijke grootschalige kappingen moeilijk uit te leggen zijn aan burgers en lokale besturen die nu massaal gemobiliseerd worden om bomen te planten? Bent u bereid om bijvoorbeeld de codex aan te passen om een oordeelkundiger beheer te genereren?

Zult u er bij De Vlaamse Waterweg op aandringen om het kappen van boomstroken zo beperkt mogelijk te houden? Kan bij het kappen een gefaseerde aanpak worden gehanteerd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mevrouw Schauvliege, dank u voor de vraag. Uw kennis en expertise op dit vlak is gigantisch.

Voor het beheer had De Vlaamse Waterweg in de loop van 2020 advies gevraagd aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). Daarin werd geadviseerd om dit traject om te zetten in hakhoutbeheer. Hakhoutbeheer heeft het voordeel van een sterke doorworteling en dus een steviger dijklichaam, zonder het nadeel van een verhoogde kans op windworp van hogere bomen. Voor de waterzijde stelde INBO een omzetting tot hakhout voor met een omlooptijd van zes jaar.

Wegens het sterk verboste karakter van dit traject stelde INBO een gefaseerd beheer voor om de ecologische impact zo laag mogelijk te houden. Er werd voorgesteld om niet gelijktijdig op de twee oevers te werken. Er werd ook voorgesteld om kleinschalig te werken met trajecten van 500 meter. In zijn advies stelt INBO ook dat de aanwezige doornstruwelen, brem- en gaspelstruwelen evenals de iepenstruwelen het best niet worden gekapt omdat deze ecologisch te waardevol zijn.

Een hakhoutbeheer op de waterzijde van de taluds is dus gerechtvaardigd vanuit veiligheidsoogpunt. Dat is immers van prioritair belang. Gelet op de te verwachten ecologische en maatschappelijke impact had De Vlaamse Waterweg echter beter het advies van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) beter opgevolgd en het achterstallige beheer op een kleinschaliger manier weggewerkt. In die zin is het zo dat we er in het verleden via het Agentschap voor Natuur en Bos bij De

Vlaamse Waterweg op hebben aangedrongen om dat in de toekomst veel kleinschaliger aan te pakken. Ik heb ook aan de administratie gevraagd om voor het beheer van houtige vegetatie een aanpassing voor te bereiden van de code van goede natuurpraktijk voor waterlopen zodat voor dergelijke werken in de toekomst altijd een vergunning nodig is. Het voordeel van een dergelijke vergunning is dat maatwerk mogelijk is doordat lokale besturen altijd betrokken worden en omdat er door de vergunningverlener voorwaarden kunnen worden opgelegd die aangepast zijn aan de lokale situatie.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, dat klinkt als muziek in de oren. Een aanpassing van de code van goede natuurpraktijk voor waterlopen is zeker nodig. Die vorm van kappen is geen hakhoutbeheer en het is logisch dat er opgelegd wordt dat er een vergunning komt als men dat toch wenst uit te voeren. Ik had ook graag van u gehoord of u ook bereid bent om die codex niet alleen op het vlak van cycli van hakhout aan te passen, maar ook op het vlak van de fasering, de zones, de maximale lengtes die men tegelijkertijd mag hakken, want ook daar is onduidelijkheid over. Ik denk dat het belangrijk is dat dat heel duidelijk gedefinieerd is.

Verder is het ook zo dat De Vlaamse Waterweg bezig is met het opstellen van beheerplannen, maar dat zijn eigenlijk geen beheerplannen waarbij een publieke consultatie wordt opgestart. Dat is meer een soort afsprakennota die men opmaakt tussen De Vlaamse Waterweg en het Agentschap voor Natuur en Bos. Het lijkt me zeer belangrijk, gelet op het belang van die kanalen, van de bakens in het landschap en van de diversiteit, dat er ook voor al die kanalen een beheerplan wordt opgesteld en dat daar ook een publieke consultatie voor georganiseerd wordt en dat lokale besturen daar heel actief bij betrokken worden. Mijn vraag is heel concreet: één, zult u voor de codex ook die fasering mee inbrengen en twee, zult u er bij De Vlaamse Waterweg op aandringen om de opmaak van de beheerplannen ernstig te nemen volgens het procedé dat in het Natuurdecreet is omschreven en vragen om dat op die manier aan te pakken?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, bedankt voor uw uitleg. Ik wil toch nog iets toevoegen aan wat de collega daar aangaf over de minimum- en maximumleeftijd. Als men oudere bomen aantreft, zit daar een mogelijkheid in voor het kandelabereren. Ik bedoel: ook daar heeft men hakhout. Ik dacht ook dat de kaalkap niet meer aan de orde zou zijn. Ook voor de afstand; we weten allemaal dat in klaverbladen langs kanalen de plantengroei die daar is heel positief is voor wildbeheer. Het wild wordt daar met rust gelaten, dus in die zin lijkt kaalkap me niet nodig of goed om aan te wenden.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het aspect over de veiligheid is natuurlijk van belang, dus dat mogen we niet uit het oog verliezen. Dijken zijn vooral ook veiligheidsconstructies en moeten dus ook in die functie beheerd worden. Fasering kan zeker meegenomen worden, maar in bijkomende instrumenten voorzien is niet verder nodig want er zijn ook kanaaldijken waar effectief al natuurbeheerplannen voor worden gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ik denk dat het heel belangrijk is dat we inderdaad die code van goede natuurpraktijk aanpassen zodanig dat dergelijke grootschalige kappen niet meer vanzelf kunnen gebeuren.

De Vlaamse Waterweg schermt met het element veiligheid. Een kanaal is geen dijk. Ik heb bekeken welke richtlijnen De Vlaamse Waterweg hanteert, maar daar maken ze een denkfout. Veiligheid is belangrijk voor de scheepvaart, maar een kanaalarm kan niet breken. Dat gaat nooit het geval zijn en daarvoor kappen is een beetje een rare redenering, maar soit.

Ik denk toch, minister, dat het heel belangrijk is dat er ook beheerplannen worden opgemaakt, dat dat op een structurele basis wordt gedaan en dat u er mee voor ijvert om De Vlaamse Waterweg zover te krijgen dat ze dat wel degelijk doet. Op sommige plekken doen ze het, maar op de meeste plekken is er nog altijd geen beheerplan. Ik denk dat dat duidelijkheid schept voor iedereen en dat het veel transparanter is dan de manier waarop er nu wordt gewerkt. Ik zou willen vragen, minister, om ook bij De Vlaamse Waterweg en bij minister Peeters aan te dringen om langs alle kanalen die toch zo belangrijk zijn, ook voor onze natuur, te gaan voor de opmaak van goede beheerplannen die iedereen kan consulteren en waarbij gemeenten, lokale besturen, natuurorganisaties en burgers betrokken zijn op het moment dat ze worden opgesteld.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de resultaten in het Natuurrapport 2020 – 1051 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Het zijn een aantal vragen van voor de kerstvakantie, maar dit is toch een heel belangrijke vraag over het Natuurrapport. Half december is het Natuurrapport voorgesteld en de resultaten waren duidelijk: de toestand van de natuur is niet goed.

Enkele opmerkelijke cijfers: 86 procent van de Europees beschermde natuur verkeert in een slechte toestand. Voor de helft van die gebieden geldt dat de toestand zelfs nog verslechtert en 89 procent van onze beschermde natuur is kleiner dan 1 hectare, dat is een heel versnipperde natuuroppervlakte. Het ruimtebeslag in Vlaanderen neemt toe. Het stedelijke en bebouwde gebied breidde tussen 2013 en 2016 uit met 6,5 hectare per dag en die trend gaat nog altijd verder. Over een periode van 30 jaar steeg de oppervlakte van bebouwd gebied met 7 procent, terwijl de oppervlakte bos en open natuur daalde met 1 procent. Minder dan 1 procent van onze rivieren, beken en grachten hebben een keurmerk 'proper en gezond'. Sinds 1950 is 95 procent van de moerassen verloren gegaan. Ontbossing en boscompensatie houdt de oppervlakte bos in Vlaanderen min of meer in evenwicht, maar het aandeel oude en waardevolle bossen neemt af. De oppervlakte weides daalt elke dag met 11 hectare. Maïs, intensieve grasakkers en aardappelen nemen het landbouwgebied over.

Striktere normering en technologische verbeteringen zorgden in het verleden voor een betere milieukwaliteit, maar die goede resultaten werden de afgelopen vijf jaar tenietgedaan. De temperatuur stijgt. De jaargemiddelde temperatuur in Ukkel ligt vandaag 2,6°C hoger dan bij het begin van de metingen in de negentiende eeuw. Vlaanderen is dan ook kwetsbaar voor verdroging. Van de naar schatting 70.000 van de 100.000 chemische stoffen die in Europa in gebruik zijn, is het risico voor de gezondheid van mens en omgeving niet gekend.

Het rapport omvat aanbevelingen voor de biodiversiteitsstrategie 2030. Wat nu moet worden aangepakt, overstijgt de slagkracht van het natuurbeleid, zegt Annick Schneiders op de voorstelling van het rapport.

De vertaling van de strategie naar Vlaams niveau wordt samengevat in vier speerpunten: het maken van een netwerk van beschermde gebieden; een plan voor natuurherstel; het belang van transformatieve veranderingen en het inzetten op wereldwijde biodiversiteit.

Ik ga niet het hele rapport citeren, maar ik heb twee vragen, minister. Gaat u akkoord met de conclusies van het Natuurrapport, namelijk dat naast de inspanningen in de natuurgebieden vooral ingezet moet worden op systemische veranderingen die een betere context schetsen voor verdere natuurontwikkeling? Welke initiatieven plant u in opvolging van dit Natuurrapport?

U spreekt van een plan voor biodiversiteitsherstel. Is het niet minstens even belangrijk om de bestaande plannen tot uitvoering te brengen en in plaats van tijd te stoppen in het formuleren van nieuwe plannen gewoon uitvoeren wat men zich heeft voorgenomen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Ik was zelf ook aanwezig bij de voorstelling van het Natuurrapport. Inderdaad, ik denk dat de conclusie is dat we daar met zijn allen niet vrolijk van worden. De cijfers van het rapport zijn duidelijk en natuurlijk niet goed. Dat wil zeggen dat het vijf na twaalf is en dat we op verschillende fronten tegelijk moeten werken.

Qua beleid zijn er verschillende werven. De eerste is natuurlijk de bouwshift. Daar hebben we het over gehad, vooral de open ruimte, de beleidskaders, ook de doelstelling 0 hectare-inname tegen 2040, deze legislatuur ook de 15 miljoen euro om de watergevoelige openruimtegebieden te vrijwaren.

Verder zijn er de extra bossen: deze legislatuur 4000 hectare extra bos realiseren. Ik heb gisteren of eergisteren bij Natuurpunt gezien dat het al bijna 900 hectare grond had gekocht. Dat is positief om onze doelstelling te bereiken, maar ik zie dat ook bij andere partners. Ik heb een paar weken geleden nog een overleg gehad met de Bosalliantie. Men is druk bezig met het kopen van gronden om die te bebossen. Het is voor mij van belang dat we deze legislatuur die 4000 hectare extra bos realiseren en dat we in 2023-2024 op die kruissnelheid zijn. Ik zie op het terrein dat men daar heel erg mee bezig is, vooral met het aankopen en het vinden van gronden. Jullie weten ook dat we 505 hectare grond gaan recyclen via de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) om ook mee te nemen in die bosdoelstelling.

Een andere werf is alles wat te maken heeft met het Mestactieprogramma (MAP) en het definitieve PAS-programma (Programmatische Aanpak Stikstof) om de stikstofuitstoot in Vlaanderen aan te pakken en rechtszekerheid te bieden aan alle sectoren. We hebben ook de evaluatie gehad van het MAP6 en gezegd dat we bijkomend gaan kijken welke maatregelen we nemen. Dat is in overleg. Dat staat op de agenda voor de komende weken. Het definitieve PAS is er hopelijk tegen juli van dit jaar. Het MAP heeft natuurlijk te maken met het verbeteren van de waterkwaliteit.

Een vijfde werf is de groenblauwe dooradering. We weten intussen dat natuurgebaseerde oplossingen en groenblauwe infrastructuur heel veel voordelen bieden om verschillende doelstellingen in samenhang te realiseren. Vandaar dat we ook in de Blue Deal bijkomend inzetten op bijkomende natte natuur en groenblauwe dooradering. Dat is ook een vijfde werf.

Ik denk dat ook veranderingen in verschillende beleidsdomeinen en sectoren van belang zijn, dus niet alleen ruimtelijke ordening, maar ik denk bijvoorbeeld ook aan mobiliteit, economie, landbouw, enzovoort.

Vervolgens heb ik recent groen licht gegeven aan het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) om het overleg af te ronden met de doelgroepen met het oog op het vaststellen van het Vlaams Natura2000-programma voor de volgende programma-periode. Met mijn steun ondertekenden het Agentschap voor Natuur en Bos en het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) recent een samenwerkingsovereenkomst die zal inzetten op het bewustmaken van ondernemers over duurzame thema's. Ook het realiseren van veranderingen is een collectieve verantwoordelijkheid voor iedereen, van burgers tot bedrijven, maar ook van verschillende bestuursniveaus waarbij ik zeker ook aandacht geef aan de lokale besturen en hen ook cofinancier voor de uitvoering van lokale projecten. Ik heb samen met collega Somers ook allerlei onthardingsprogramma's, ook het bevorderen van natuur in een stedelijke omgeving en dergelijke meer. Het is dus ook een collectieve opdracht over de verschillende beleidsdomeinen heen.

Ik verwacht van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) dat ze opvolging zullen geven aan het Natuurrapport 2020. Dat lijkt me logisch.

Ik vind het belangrijk om, naar analogie van de Europese biodiversiteitsstrategie 2030, een Vlaamse biodiversiteitsstrategie 2030 uit te werken die het komende decennium overspant. Het is belangrijk om af te stemmen met het Europese niveau.

Om het biodiversiteitsherstel in Vlaanderen een kans op slagen te geven, zijn drie zaken essentieel: een brede maatschappelijke mobilisatie, een langetermijnvisie over waar we met natuur in Vlaanderen naartoe willen en een integrale aanpak die zoekt naar synergieën over de sectoren en beleidsgrenzen heen.

De werven die ik daarjuist noemde, zijn hiervan een voorbeeld. We moeten afstappen van de versnipperde aanpak uit het verleden. Een breed gedragen strategie met heldere doelen is dus een absolute noodzaak voor het biodiversiteitsherstel in Vlaanderen.

In een Vlaamse biodiversiteitsstrategie kunnen we meetbare en realistische doelen voor 2030 op schaal van Vlaanderen formuleren en aangeven hoe elk van die plannen kan bijdragen om die doelen te bereiken. Het toont ook aan Europa welk engagement we aangaan ten aanzien van de Europese strategie. Op de vergaderingen met de Europese collega's trek ik wel altijd de kaart om daar werk van te maken en om die visie te ontwikkelen. Ik mik vooral op 2022 om duidelijkheid te hebben.

Zoals u weet, is natuurherstel een van de belangrijke nieuwe pijlers uit de nieuwe Europese Biodiversiteitsstrategie 2030. Mijn diensten zijn gestart met de voorbereidingen hiervoor en participeren aan het voorbereidend werk in EU-verband. Ik vind het belangrijk dat we er werk van maken en dat er een Vlaamse visie, aangepast aan Vlaanderen, wordt ontwikkeld en uitgevoerd.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Bij de voorstelling van het Natuurrapport was het heel duidelijk dat het INBO aangaf het inderdaad niet alleen te kunnen, dat men alles deed wat men kon vanuit het natuurbeleid en dat men vooral verder moest gaan dan dat. Ik hoor van u dat inspanningen zullen worden gedaan.

Een van de heel belangrijke elementen is de biodiversiteit in landbouwgebied. Een paar weken geleden zei minister Crevits in de commissie Landbouw dat er al heel veel gebeurt, dat biodiversiteit heel complex is en dat landbouwers er niet alleen voor mogen staan in landbouwgebied. Dat klopt natuurlijk. Het zijn uitspraken

waaruit ik besluit dat minister Crevits lijkt te weten wat de inspanningen zijn, maar wie houdt eigenlijk een zicht op de resultaten van die inspanningen? Is het meten van de staat van biodiversiteit, ook in landbouwgebied, uw taak? Welke initiatieven worden daarvoor ontplooid? Leiden de inspanningen wel tot de juiste resultaten? Minister Crevits verwees naar groenbemesters uit de eerste pijler, maar realiseren die wel een meerwaarde voor biodiversiteit? Hetzelfde met de beheersovereenkomst met een link met biodiversiteit: zijn het geen pleisters op een houten been? Vandaar dat we moeten meten of we de doelen behalen, ook in landbouwgebied. Het is ten slotte een heel groot gebied en als we daar ook geen vooruitgang boeken, dan vrees ik dat we onze doelen nooit zullen halen.

Minister, bent u dus ook bezig met het meten van de resultaten in landbouwgebied of is minister Crevits daarmee bezig? Of is het een samenwerking?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil me graag aansluiten. Het Natuurrapport is in een aantal debatten en vragen al aan bod geweest. Minister, u geeft heel duidelijk aan dat er heel wat diverse acties zijn om biodiversiteit te versterken en dat dat in samenwerking is met verschillende partners. U zoekt naar een zo breed mogelijk draagvlak en samenwerking om stappen vooruit te kunnen zetten.

Mevrouw Schauvliege verwees naar monitoring, specifiek in één gebied, namelijk landbouwgebied. Mijn vraag gaat niet enkel over opvolging, maar ik denk dat we moeten nagaan op welke manier we samen stappen vooruit kunnen zetten, ook in landbouwgebied. We hebben al verschillende debatten gehad, bijvoorbeeld over verdienmodellen: op welke manieren kunnen we landbouwers ondersteunen? Zo krijgen landbouwers ook de ruimte om meer aandacht te hebben voor een aantal zaken die maatschappelijk relevant zijn. Het verhaal rond biodiversiteit zou hier goed in passen om zo grotere passen vooruit te kunnen zetten.

Minister, bent u bereid om in overleg te gaan met de land- en tuinbouwsector en na te gaan op welke manier u, vanuit het landbouwbeleid en biodiversiteitsbeleid, kunt komen tot eventuele ondersteunende mechanismen of verdienmodellen voor land- en tuinbouwers om zo meer resultaten te kunnen realiseren op het terrein?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Ik wil even het belang onderstrepen van zo'n periodieke meting van de staat van de natuur. We hebben ze nodig om te kijken waar het beleid goed scoort en waar het beleid kan worden bijgestuurd. Het is een beetje een wat moeilijke oefening om de reikwijdte van het Natuurrapport in een vraag om uitleg te behandelen, maar het is een meer dan verdienstelijke poging, collega Schauvliege.

Ik wil ook het belang onderstrepen van wat de minister al zei, namelijk dat dit een werk is waar velen mee verantwoordelijkheid voor dragen, maar waar uiteindelijk iemand de eindverantwoordelijkheid voor moet dragen. Ik wil even focussen op een van de partners die belangrijk zijn, en dat zijn de lokale besturen. Er is de landbouw als sector, de natuur en bosbouw als sector, maar voor een soort go-between moeten we sterk rekenen op de lokale besturen. Ook voor de ambitie van de minister voor het realiseren van bijkomend bos, kunnen lokale besturen sterke partners zijn. Heel veel lokale besturen werken rond klimaat en daar zit ook een heel sterke natuurcomponent in. Ook de brede bevolking komt heel gemakkelijk met initiatieven en ideeën en processen die net op het lokale niveau het verschil kunnen maken.

Minister, ik zou u willen vragen om bij de opvolging van het Natuurrapport de lokale besturen als een heel sterke en wendbare factor te beschouwen en om de ambitie

die er is uitgesproken voor bosuitbreiding, eigenlijk ruimer te interpreteren als een inspanning om biodiversiteit, leefbaarheid en natuur te versterken.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik heb nog een aanvullende vraag. Ik vond de presentatie van het Natuurrapport heel professioneel en goed gedaan. Het was heel interessant. Ik wil de opmerking van collega De Bruyn onderstrepen over hoe belangrijk het is om op regelmatige basis te evalueren en om vertrouwen te hebben in de lokale besturen. In deze coronacrisis hebben we gemerkt dat ze heel sterk bezig zijn en dat we ook vertrouwen in hen kunnen hebben voor het uitwerken van een goed en degelijk natuurbeleid en van de gevraagde bosuitbreiding.

Ik heb nog een bijkomende vraag die aansluit bij de tweede vraag van collega Schauvliege over biodiversiteit. Minister, in het energie- en klimaatdebat gaat het meermaals over het bestaan van tal van plannen die u wenst uit te voeren. Het INBO spreekt nu over een nieuw herstelplan. Hoe ziet u dit in de praktijk? Hoe valt dit te rijmen met uw eerdere uitspraken om de bestaande goed uit te voeren? Zal het meer van hetzelfde zijn of is het toch iets anders? Hoe ziet u de aanpak in de praktijk?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, vandaag kunnen landbouwers al meewerken aan het behalen van de doelstellingen door beheersplannen op te maken. Er zijn meer en meer landbouwers die daar werk van maken: lokale boeren die oog hebben voor biodiversiteit.

Het INBO monitort een aantal soorten in de landbouwgebieden via het Meetnet Agrarische Soorten. Wij zullen samen met minister Crevits in het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) ook biodiversiteit meenemen. We baseren ons daarbij op de adviezen van de Europese Commissie. Binnen het nieuwe GLB zullen we eens goed moeten kijken hoe we er verder werk van maken.

Het allesomvattende biodiversiteitsplan zal een bundeling zijn van de bestaande plannen, uiteraard aangepast aan de scherpere natuurdoelen die vanuit Europa worden meegegeven met de Biodiversiteitsstrategie 2030. Ik ben vooral van plan om het zoveel mogelijk te aligneren met het Europese biodiversiteitsverhaal.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Hierover is natuurlijk het laatste woord nog niet gezegd. We staan voor een enorme opdracht om onze schouders te zetten onder de biodiversiteitcrisis in Vlaanderen, maar ook wereldwijd.

Ik ben hoopvol omdat u verwijst naar het GLB en dat u daarin een heel duidelijke link en opdracht legt. Ik hoop dat dit gedragen is, want daarover hoor ik verschillende verhalen en interpretaties. Ik denk inderdaad dat de sleutel daar ligt. We moeten er echt voor zorgen dat biodiversiteit volwaardig wordt meegenomen, ook in de hervorming van het landbouwbeleid. We moeten de landbouwers meekrijgen, want alleen kunnen we het niet redden. Zo kunnen we grote stappen vooruit zetten op het vlak van een betere biodiversiteit in Vlaanderen. Zoals u weet, gaat de Europese Green Deal en de Europese Biodiversiteitsstrategie ervan uit dat 10 procent van het landbouwareaal natuur zou moeten zijn. Ik denk dat dat een goed uitgangspunt is om ook in Vlaanderen aan te nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Perdaens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verwerking van composteerbare verpakkingen en bioplastics – 1095 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, Factcheckers maakte recent een filmpje over composteerbare verpakkingen en hoe die niet altijd correct werden verwerkt en vaak werden verbrand. Dat is niet nieuw. Het deed mij denken aan een filmpje van Universiteit Vlaanderen, dat ze maakte in mei 2020, over of bioplastic al dan niet goed is voor het milieu.

Kort samengevat komt het hierop neer: er zijn elf soorten plastic in Vlaanderen die worden uitgesorteerd. Biodegradeerbare horen daar niet bij. De plastics met het label 'OK Home Compost' – we zien die allemaal regelmatig in onze postbakjes verschijnen, op de verpakkingen van de bladen die ons worden toegestuurd – kunnen op de composthoop, de plastics met het label 'OK compost' mogen bij het gft. Maar het grootste probleem – ik denk dat heel wat mensen dit zullen herkennen – is dat ze meestal bij het pmd – want je denkt: het is toch plastic? – of bij het restafval terechtkomen. Als ze verkeerdelijk bij het pmd terechtkomen, worden deze plastics verbrand omdat ze behandeld worden als residu. Daarnaast zijn er biobased plastics, gemaakt uit een biologische grondstof, die voor meer CO₂-uitstoot zorgen, maar die wel kunnen worden gerecycleerd. Er is dus een heel gamma aan bioplastics. Zeg niet zomaar bioplastics.

De algemene conclusie was dat het belangrijkste is om de gebruikte plastics niet meer als afval te zien, maar als grondstof. Het is belangrijk dat ze nadien ook correct worden verwerkt en gerecycleerd. We zijn in Vlaanderen – we hebben het hier al vaak over gehad – de top in Europa qua afvalverwerking, maar dit gegeven blijft iets dat moeilijk is, gewoon omdat mensen niet weten wat ze op welke manier moeten sorteren en verwerken. Ik vind dat heel begrijpelijk.

Minister, hebt u zicht op de omvang van het aantal verkeerd gesorteerde biodegradeerbare en biobased plastics?

Indien u een extra communicatie plant, welke extra communicatie plant u dan om duidelijk weer te geven welke composteerbare verpakkingen op welke manier het best kunnen worden verwerkt?

2021 staat in het teken van de omslag naar de p+md-zak. We hebben dat in het begin van dit jaar kunnen meemaken. Wat kan hierbij gedaan worden om deze opportuniteit, deze lancering aan te grijpen om extra in te zetten op hoe deze bioplastics gesorteerd moeten worden? Ik dank u alvast voor uw antwoord, minister.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De sorteerbodschap voor het gft zegt dat er geen verpakkingen in mogen. En kunststoffen mogen niet selectief worden ingezameld als bioafval. Plastic verpakkingen die gecertificeerd zijn als composteerbaar of biodegradeerbaar, en een 'OK compost'-label dragen mogen dus niet bij het gft.

De enige uitzondering zijn de gft-zakjes die in sommige regio's gebruikt worden voor de selectieve inzameling van het keukenafval. De gemeente of intercommunale stelt deze zakjes in overleg met de gft-verwerker ter beschikking.

Niet alle bioplastics zijn composteerbaar en dragen zo'n label. Sommige bioplastics zijn in feite identiek aan gewone plastics, maar zijn dan gemaakt van biogebaseerde grondstoffen. Doordat deze biogebaseerde kunststoffen identiek zijn aan bijvoorbeeld pet, kunnen deze probleemloos mee met het p+md.

De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) heeft momenteel geen informatie over het aandeel biodegradeerbare en biogebaseerde plastics in gft-afval. Er is in 2021 een sorteeraanlyse van gft-afval gepland. Daarbij wordt het aandeel plastics in kaart gebracht. Een onderscheid maken tussen biodegradeerbare of biogebaseerde plastics en andere plastics is niet voorzien. Dit omdat de sorteerbodschap sowieso verbiedt om eender welke plastics via het gft-afval in te zamelen.

De Vlaamse Compostorganisatie (Vlaco) en de OVAM hebben hun communicatie omtrent de composteerbare kunststofverpakkingen nog beter op elkaar afgestemd en informatieve filmpjes verspreid via hun socialemediakanalen. Zowel de OVAM als Vlaco pleiten ervoor dat er meer aandacht zou zijn voor de volledige waardeketen van producten vooraleer ze op de markt worden gebracht. Een wegwerpproduct composteerbaar maken, is niet per se duurzamer. Het blijft nog steeds een wegwerpproduct. Bovendien heeft het composteren van kunststoffen weinig of geen meerwaarde: het breekt voor 90 procent af tot CO₂ en water en draagt niet of nauwelijks bij tot de kwaliteit of hoeveelheid compost. Veel van het kostbare materiaal gaat dus gewoon verloren. Het is dan ook veel logischer en ecologischer om herbruikbare producten en recycleerbare verpakkingen te gebruiken. Die filosofie wordt overigens ook gevolgd door Europa.

Maar in tussentijd is de boodschap van Vlaco en de OVAM duidelijk: composteerbare bekertjes, bordjes, bestek, enzovoort moeten bij het restafval, en daarom zijn herbruikbare alternatieven te verkiezen.

Het is niet de bedoeling om composteerbare verpakkingen toe te laten tot de pmd-zak, ook niet in de p+md-zak. Deze composteerbare verpakkingen zijn niet recyclebaar en horen daarom niet in de p+md-zak. De sorteerbodschap blijft hier restafval.

Ik zal vragen aan Fost Plus om die sorteerbodschap bij de verdere uitrol nog meer in de verf te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De laatste vraag was inderdaad niet zozeer of die plastics dan wel bij p+md mochten, maar wel of die communicatie kon worden ingezet.

U gaf aan dat composteerbare verpakkingen gezien blijven worden als restafval. Dat verschil is, zoals ik zei, vaak niet echt duidelijk voor gebruikers. Bij het sorteren van het p+md zullen die composteerbare verpakkingen worden uitgesorteerd en finaal worden verbrand. Heb ik dat juist begrepen?

En als ze blijvend als restafval worden gecategoriseerd, neem ik aan dat fabrikanten die gebruikmaken van deze verpakkingen en die 'OK Compost'-labels en dergelijke hanteren, een even hoge Fost Plus-bijdrage betalen als die van andere plastics, aangezien ze beide worden verbrand? Of is hierin toch nog een onderscheid te maken? Ik dank u alvast.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik wil graag collega Perdaens ondersteunen, omdat ook ik merk dat heel wat fracties plastic toch nog verkeerd worden gesorteerd. U hebt er ook naar verwezen. Ik wens mee te ondersteunen dat het belangrijk is om te verduidelijken welke fracties vooralsnog in de pmd-zak mogen

eindigen en welke niet. Er bestaat toch nog wat onduidelijkheid bij de burgers. Fost Plus, maar ook de intercommunales, kunnen nog een tandje bij steken om de burgers nog wat meer bewust te maken rond de nieuwe materialen en hen te leren om afvalproducten in de juiste zak te steken. Er is daar nog wat sensibilisering nodig. Mag ik daarvoor uw bijkomende aandacht vragen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Perdaens, u hebt het goed begrepen: verpakkingen die momenteel nog niet recycleerbaar zijn, zullen worden uitgesorteerd en verbrand. Ook de composteerbare verpakkingen zullen zoveel mogelijk worden uitgesorteerd. De Fost Plus-bijdrage is inderdaad even hoog, dat hebt u goed begrepen.

Als ik de collega-parlementsleden hoor, denk ik dat er inderdaad nog wat aandacht moet gaan naar het sensibiliseren, via Fost Plus, maar ook via de intercommunales.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden.

U geeft terecht aan dat we niet van de burgers mogen verwachten dat zij het onderscheid kunnen maken tussen composteerbare en niet-composteerbare kunststofverpakkingen. We kunnen niet allemaal compleet mee zijn met de problematiek, ieder heeft zijn specialiteiten. En het is moeilijk. Het komt natuurlijk ook omdat het tegennatuurlijk is dat je iets wat letterlijk de stempel draagt composteerbaar te zijn, niet bij je compost mag gooien en dat het eigenlijk restafval is. Dat maakt het niet gemakkelijker. Daarmee dringt zich de vraag op wat de meerwaarde is van een wegwerpproduct composteerbaar te maken.

Het is in die zin belangrijk om voor ogen te houden dat er domeinen zijn waar dergelijke biodegradeerbare kunststoffen wél een functie of meerwaarde hebben, bijvoorbeeld in theezakjes of koffiepads. Zal er, in het kader van het Vlaamse uitvoeringsplan voor kunststoffen, de komende jaren verder onderzoek worden gevoerd naar het potentieel van composteerbare of vergistbare kunststoffen en andere innovatieve verpakkingen? Ik denk dat er daar nog erg veel winsten te boeken zijn. Ik kijk alvast uit naar de bevindingen van die onderzoeken en de verdere discussies die we daarover kunnen voeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de impact van houtstook op ventilatiesystemen en op de luchtkwaliteit – 1116 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mieke Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Meer en meer woningen zijn uitgerust met een verplicht te installeren ventilatiesysteem om te zorgen voor een goede verluchting. Dat is ook nodig, want isoleren en ventileren gaan hand in hand.

Ventilatie is nodig voor een beter binnenhuisklimaat. Maar wanneer een buur de open haard of het houtvuur aansteekt om het gezellig knus te maken in de koude wintermaanden, trekt het ventilatiesysteem die vervuilde lucht naar binnen. De enige oplossing die gezinnen met een goed werkend ventilatiesysteem op dit

moment hebben om de vervuilde lucht buiten te houden, is paradoxaal genoeg dat ventilatiesysteem uitschakelen.

Minister, houtverbranding voor huishoudelijke verwarming is in Vlaanderen verantwoordelijk voor een aanzienlijk aandeel van de luchtvervuiling. Bovendien kan de impact van houtverbranding op de luchtkwaliteit in een woonomgeving lokaal erg hoog oplopen.

Minister, wat raadt u mensen die een goed werkend en verplicht ventilatiesysteem hebben geplaatst aan te doen wanneer zij geconfronteerd worden met burens die elke avond het haardvuur aansteken om bij te verwarmen?

Wat is uw visie over de lokale impact op de luchtkwaliteit van houtstook voor bijverwarming in drukbevolkte woonwijken?

Als minister van Omgeving en Klimaat hebt u de mogelijkheid om het beleid met betrekking tot luchtvervuiling door lokale emissiebronnen af te stemmen op uw beleid met betrekking tot woonrenovaties en isolatie- en ventilatienormen. Wat is uw plan van aanpak met betrekking tot het op elkaar afstemmen van de verplichting om ventilatiesystemen te plaatsen en de impact van lokale luchtvervuiling door houtstook voor bijverwarming?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Schauvliege, we zijn ons wel degelijk bewust van de problematiek van het binnentrekken van met houtrook vervuilde lucht door gecontroleerde ventilatie. Ik deel u dan ook graag mee dat er in uitvoering van de Green Deal huishoudelijke houtverwarming nog tijdens dit voorjaar twee acties zullen worden afgerond die zich hier specifiek op richten. Het betreft enerzijds een onderzoek naar het gebruik van de meest geschikte filtersystemen voor ventilatiesystemen om luchtverontreiniging en geurcomponenten uit inkomende lucht te verwijderen en anderzijds de opmaak van een code van goede praktijk inzake de correcte plaatsing van schouwmonden en ventilatietoevoer-openingen. De code richt zich zowel op bestaande als op nieuwe gebouwen. We willen daarbij aandacht hebben voor mogelijke conflictsituaties tussen de locatie van de schouwmonden en de ventilatieopeningen. De code is bedoeld voor professionele uitvoerders zoals architecten, installateurs en aannemers, maar ook voor gebruikers en handhavers.

Ik wil hier graag nog aan toevoegen dat ik me in mijn beleidsnota heb geëngageerd om me samen met alle betrokken actoren verder in te zetten op de uitvoering van de Green Deal.

Zoals u zelf aangeeft, is de lokale impact van houtstook in woonwijken inderdaad reëel. Dat is ook een aspect dat we met de Green Deal zeker willen aanpakken en bekijken. Onder meer op basis van de bevindingen en resultaten van de diverse Green Deal-acties zal de stuurgroep van de Green Deal in de loop van volgend jaar hieromtrent een globale visie ontwikkelen.

In de code zal specifiek aandacht worden gegeven aan de situatie van grondige woningrenovaties. Verder voeg ik er graag aan toe dat we in uitvoering van de Green Deal voortdurend naar opportuniteiten tot synergie en samenwerking met het in ontwikkeling zijnde energie- en klimaatbeleid zoeken. De afstemming tussen het uit te rollen beleid voor de aanpak van huishoudelijke houtverwarming en het renovatiebeleid zal ook aan bod komen in de visieontwikkeling waarnaar ik heb verwezen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, dank u voor uw antwoord. Het toont aan dat er een aantal dingen aan het bewegen zijn.

Een belangrijk aspect is draagvlak. Veel mensen zijn zich er niet echt bewust van dat houtverwarming zo schadelijk is voor onze gezondheid. Dat blijkt onder andere uit een onderzoek van de Universiteit van Antwerpen uit 2017. Mensen die op de hoogte zijn van de impact van houtverwarming zijn bereid om hun gedrag aan te passen. Uit een bevraging blijkt dat slechts 4,2 procent oplet met het verbranden van hout en 0,4 procent, dus heel weinig mensen, bereid is om helemaal geen hout meer te verbranden. Dat toont dat er heel weinig draagvlak is om dat aspect mee te nemen. Welk pakket van maatregelen voorziet u om gedragsverandering tot stand te brengen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Schauvliege zegt het nu in de tweede ronde, maar ik denk dat het inderdaad veel belangrijker is om de oorzaken aan te pakken dan de gevolgen. Belangrijker dan filters te plaatsen om geen vuile lucht binnen te zuigen, lijkt het mij om te zorgen dat die buitenlucht properder is dan vandaag het geval is. Dan kijken we niet alleen uit naar wat de minister noemt in het kader van de Green Deal huishoudelijke houtverwarming, namelijk de filters, de schouwmonden enzovoort, maar ik dacht dat er ook iets op til was wat betreft het uitfaseren van oude vervuilende houtstooktoestellen. Daar kijken we ook naar uit.

Waar ik altijd naar uitkijk – dat is een stokpaardje van mij – is naar de productnormen die federaal geregeld worden en waar ook een aantal zaken op komst zijn. Ik dacht dat de nieuwe federale productnormen voor kachels voor 2022 zijn. Daar kijken we natuurlijk ook naar uit, veeleer om de oorzaken aan te pakken dan de gevolgen.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, de Green Deal huishoudelijke houtverwarming is inderdaad ongeveer twee jaar geleden ingevoerd. De eerste twee jaar was er vooral veel voorbereidend werk en veel kennisopbouw. Ik denk dat het nu tijd is om naar resultaten te kijken. Het was inderdaad de bedoeling om de meest vervuilende kachels uit te faseren en naar een betere luchtkwaliteit te gaan. Ik kijk ook uit naar welke extra concrete acties we op korte termijn mogen verwachten wat dat betreft.

Ik had ook graag even geïnformeerd naar het volgende. Het klopt wat collega Schauvliege zegt, heel veel mensen zijn zich er niet van bewust hoe ongezond houtverbranding is. Er zijn heel veel mensen die nu een houtkorf hebben gekocht. In coronatijden is dat heel populair. Er zijn acties, ik dacht 'Stook slim!'. Minister, wat bent u daar verder nog mee van plan? Zijn er nog andere zaken op til om mensen daar meer bewust van te maken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het klopt dat de kennis en informatie rond houtstook nog wat onderbelicht is, alsook het aspect van de impact op de gezondheid ervan. Daarom hebben we heel wat sensibiliseringsacties en werken we rond informatieverstrekking. Het zit ook als actiepoint in de Green Deal die we verder zullen uitrollen. Maar het begint natuurlijk bij alles wat met informatie en kennis te maken heeft en het weten wat het effect is op de gezondheid.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Het is duidelijk dat we nog een lange weg te gaan hebben om daar grote stappen vooruit in te zetten. We zullen dit heel nauw verder opvolgen, ook om een draagvlak te creëren om de houtstook stiltejesaan af te

bouwen want het heeft een enorme impact op onze gezondheid. Daar moeten we toch echt wel grote stappen in kunnen nemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vernietiging door de Brusselse rechtbank van eerste aanleg van de geluidsstudie van Envisa over de luchthaven van Zaventem – 1187 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, ik heb u al meermaals in deze commissie vragen gesteld over onze luchthaven. Ik weet dat de bevoegdheden daar verspreid zitten maar toch is dat een belangrijk dossier voor Vlaanderen. Het is de tweede economische poort van Vlaanderen.

Deze vraag gaat over de vernietiging door de Brusselse rechtbank van eerste aanleg van de geluidsstudie van Envisa met betrekking tot de luchthaven van Zaventem. In 2017 verplichtte een Brusselse rechtbank de toenmalige federale minister Bellot om een geluidsstudie van onze luchthaven op te maken. In juni 2018 koos de minister het Franse studie bureau Envisa om deze opdracht uit te voeren. De bedoeling was om op basis van deze studie objectieve gegevens te hebben om het debat te kunnen voeren op een objectieve, wetenschappelijke manier. De conclusies van deze studie die in 2019 uitkwam, zijn kritisch voor het ondoorzichtige, ongecoördineerde, versnipperde en partijdige karakter van de regelgeving. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, enkele Brusselse gemeentes, Wezembeek-Oppem en Kraainem trokken naar de rechtbank.

Als gevolg hiervan heeft de Brusselse rechtbank van eerste aanleg op 10 december 2020 beslist deze studie te vernietigen. Door dit arrest is de Federale Regering verplicht tegen mei 2022 een nieuwe studie op te laten stellen. Naast de vernietiging van de studie van Envisa heeft de rechter ook beslist om het plafond van dwangsommen die de Federale Regering aan de Brusselse Regering moet betalen, op te trekken van 9 miljoen euro naar 15 miljoen euro.

Minister, hoe reageert u op de vernietiging van deze studie en op het verhogen van het plafond van de dwangsommen? Welke gevolgen heeft dit arrest voor het Vlaamse beleid en welke initiatieven zult u desbetreffend nemen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De vraag heeft betrekking op een procedure die wordt gevoerd door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voor de Franstalige rechtbank van eerste aanleg in Brussel tegen de Belgische Staat. Volgens het Brusselse Gewest, hierin gevolgd door een aantal Brusselse gemeenten, zou de exploitatie van de luchthaven van Zaventem gepaard gaan met een overschrijding van de Brusselse geluidsnormen. Het Vlaamse Gewest komt ook tussen in deze procedure.

Het betreft een ingewikkelde procedure met al veel uitspraken en waarbij ook het studie bureau is aangesteld. Ik wil u gerust de verschillende onderdelen van de complexe procedure overmaken.

Het Vlaamse Gewest is niet gevat door deze dwangsommen die opgelegd zijn aan de Belgische Staat en uitsluitend verschuldigd zijn aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ik verwijst naar de beschikking van 9 december 2020. Ik heb in elk

geval kennis genomen van deze beschikking en zal de evolutie nauwlettend blijven opvolgen.

Ten aanzien van de geluidsproblematiek op de luchthaven van Zaventem heeft het Vlaamse Gewest steeds het standpunt aangehouden dat een politieke oplossing voor de problematiek noodzakelijk is. De luchthaven brengt zowel lusten als lasten met zich mee, zowel voor het Vlaamse Gewest als voor het Brusselse Gewest. Ik zal mij er dan ook tegen blijven verzetten dat één bepaald gewest via de rechtbank wil afdwingen dat alle lasten op een ander gewest zouden worden afgeschoven. Dat kan natuurlijk totaal niet de bedoeling zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik vind het heel goed dat u dit dossier mee opvolgt, ook al is het Vlaamse Gewest in deze niet echt getroffen. We zijn ook niet gevat door die dwangsommen. Gelukkig maar, want het is toch wel absurd om aan burgers of buitenstaanders uit te leggen dat de ene overheid dwangsommen moet betalen aan de andere overheid.

Ik ben het volledig met u eens, minister, dat u zegt dat er in dit dossier een politieke oplossing moet komen. Eigenlijk was het idee van die studie om een objectieve studie te hebben als basis om tot die politieke oplossing te komen. Een goed idee, denk ik. Het is nu terug wachten op de nieuwe studie, jammer genoeg. Maar alvast hartelijk dank om ook vanuit Vlaanderen dit dossier op te volgen, want het is toch een belangrijk dossier, ook voor Vlaanderen.

De voorzitter: Dat klopt.

De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dank u wel collega De Coninck voor uw vraag. Ik denk dat de vraagstelling ook genuanceerd is want de Envisa-studie is niet vernietigd. De rechtbank oordeelt wel dat wat afgeleverd werd, getuigt van de nodige expertise en onafhankelijkheid, maar niet volledig is. Met andere woorden, ze is niet conform de in het vonnis van 19 juli 2017 geformuleerde eis van de rechtbank en ook niet met de opdracht die overeenkomstig dat vonnis werd geformuleerd bij de aanbesteding. Dus we moeten dat wat nuanceren. Misschien maar goed ook, want de studie duidt inderdaad op heel wat problemen.

In het huidige vonnis van december zegt de rechter dat Envisa wel competent en onafhankelijk is, maar dat de studie niet voldoet omdat ze geen impactstudie van concrete alternatieve scenario's heeft uitgewerkt. Dat gaat dan over de lawaai-hinder, want bijvoorbeeld luchtverontreiniging, luchtvervuiling, is niet in de opdracht opgenomen. Wat zegt de rechter? Ze geeft opdracht aan hetzelfde bureau om aanvullend onderzoek te doen en die impactstudies te maken en ze geeft daarvoor extra tijd tot mei/juni 2022.

Collega's, de aandacht gaat in deze dan ook altijd weer hoofdzakelijk naar het baangebruik en de routes en inderdaad naar de boetes die eraan vasthangen voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Voor ons blijft dat wel een discussie in de tweede orde. In eerste orde moeten we echt een langetermijnvisie op de luchthaven ontwikkelen die toekomstgericht is en ook rekening houdt met de druk op het leefmilieu en op de gezondheid van de omwonenden die vandaag gewoon veel te hoog ligt. En natuurlijk ook met de mobiliteit na corona waarin luchtverkeer, wat ons betreft en ik denk dat velen met ons dat denken, een andere plaats zal krijgen wanneer het bijvoorbeeld gaat over vluchten over kortere afstand.

De Vlaamse Regering heeft nog enkele weken de tijd om constructieve voorstellen te doen naar Envisa toe om die mee te nemen en alternatieve scenario's te

evalueren. We vragen dat de voorgestelde alternatieve scenario's vertrekken van exploitatiebeperkingen, dat die meegenomen worden, zeker de beperking van de nachtvluchten bijvoorbeeld, de afbouw van de quota count (QC), de vermindering van het aantal nachtvluchten en uiteindelijk wat ons betreft een stop aan de nachtvluchten, beperking van de groei, sancties, zwaardere sancties op het vlak van bescherming en leefmilieu en geluidsnormen voor Vlaanderen.

Mijn eerste vraag, minister, is: u kunt voorstellen doen, ook richting Envisa voor alternatieve scenario's. Zult u voorstellen doen en welke scenario's zou u mee willen laten opnemen in de evaluatie?

We moeten natuurlijk niet wachten vanuit Vlaanderen. Vlaanderen heeft eigen bevoegdheden op het vlak van geluids- en uitstootnormen, ultrafijn stof, CO₂, de proefdraailoods in plaats van een proefdraaiplaats, anticiperen op de vernieuwing van de milieuvergunning, een globaal mobiliteitsplan met betrekking tot het luchthavengebied. Dus we moeten niet wachten op die studie in 2024.

Mijn tweede vraag is welke initiatieven u ondertussen zult nemen om vanuit uw eigen bevoegdheden te werken aan een toekomstvisie die er in de eerste plaats op gericht is om de globale hinder van de luchthaven te verminderen en op die manier ook de toekomst van de luchthaven veilig te stellen.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Aangezien er geen andere collega's meer zijn, zou ik graag ook kort nog iets willen vragen, minister. Het is inderdaad van heel groot belang dat er goed wordt samengewerkt over gewesten heen, dat gemeenten samenwerken en dat er samenwerking is met de Federale Regering. Over dit dossier is samenwerking echt cruciaal. We hopen met z'n allen al heel lang in deze commissie dat het samenwerkingsakkoord er eindelijk eens zal komen. Mijn vraag naar u toe is ook welke stappen u wat dat betreft recent nog hebt genomen. Zijn daar stappen vooruitgezet?

In tweede instantie, we hebben tijdens de bespreking van een vraag om uitleg in december jongstleden ook over de federale vliegwet gesproken en het belang van die vliegwet in het kader van rechtszekerheid naar luchtvaartmaatschappijen. Dat heeft betrekking op de toekomstvisie en de langetermijnvisie van de luchthaven. Ik wou even informeren. U verwees er toen naar dat er een brief was gericht aan de federale minister Gilkinet omdat u volwaardig betrokken zou willen worden bij deze materie. U verwees toen ook naar een toekomstig gesprek met hem. Uiteraard is mijn aanvullende vraag dan ook: wat is de stand van zaken? Hebt u ondertussen kunnen samenzitten onder andere ook over deze studie en wat waren eventueel de conclusies en eventuele extra actiepunten die u samen hebt besproken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega's. Misschien even kort wat we in Vlaanderen doen op dit moment. Er wordt gewerkt aan een geluidsplan voor de hinder rond de luchthaven. Het klopt inderdaad dat ik ook contact heb opgenomen met mijn federale collega, de minister van Mobiliteit, over het luchthavendossier om daarover samen te zitten. We hebben nog geen reactie gehad. Ik denk dat het misschien wat te druk is met de opstart. Hopelijk komt er snel contact.

Het klopt, collega Steenwegen, dat Vlaanderen nog input moet geven aan Envisa, maar geen scenario's voor alle duidelijkheid. Er wordt van ons verwacht om input te geven over de methodologiebepaling over de geluidshinder. Onze administratie is daarmee bezig en we gaan dat uiteraard doen. Ik denk dat dat ook van ons wordt verwacht.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Dank u wel, nogmaals, aan de minister, maar ook aan de collega's die hebben gereageerd. Het is altijd heel constructief dat we in dit halfroond over dat dossier kunnen debatteren. Mochten we die werkwijze kunnen doorzetten naar de samenwerking met de andere regeringen, kunnen we misschien hopen op een oplossing voor dit dossier.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de asbestophaling aan huis en de doe-het-zelfcomponent – 1203 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het is een vraag die een opvolging is van onze hoorzitting over asbest want op de hoorzitting was de minister natuurlijk niet aanwezig, vandaar dat ik de vraag nu stel, ook naar aanleiding van een item op de VRT over asbestophaling aan huis en de betreffende doe-het-zelfcomponent. Ik heb daar trouwens in het verleden ook al een aantal vragen over gesteld. Daarom is het goed om daarover wat opvolgingsinformatie te krijgen.

Zoals bekend, maakte u, minister, eind 2019 4,5 miljoen euro vrij om gedurende drie jaar de asbestophaling aan huis te organiseren in alle Limburgse gemeenten en Diest. De afvalintercommunale Limburg.net staat in voor de inzameling.

Dan kondigde u op 9 december 2020 ook aan dat u nog eens 6,5 miljoen euro investeert om in vijf bijkomende regio's – Beveren en de werkingsgebieden van de intercommunales EcoWerf, IGEAN, IVVO en Verko – de asbestophaling aan huis mogelijk te maken. Daardoor zal de ophaling in 79 extra gemeenten georganiseerd worden.

In het persbericht dat die som geld begeleidde, meldde u ook dat de lokale besturen de geknipte partners zijn om de burgers rechtstreeks te bereiken. Wegens het enthousiasme voor deze projecten bij die lokale besturen rolde de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) het aanbod voor de ophaling van asbestcement aan huis verder uit. Die projecten zullen 76 procent, ongeveer drie vierde, van de Vlaamse bevolking bereiken, aldus het persbericht dat het bedrag begeleidde. Binnen die formule wordt aan de burger gevraagd de asbestsanering zelf te doen, weliswaar volgens de regels van de kunst.

Ik heb daarbij de volgende vragen, minister.

Minister, eerder in de commissie sprak de woordvoerder van de OVAM van een verwaarloosbaar risico als mensen dat goed doen. Daar wringt nu net het schoentje. Als ze dat goed doen, is dat risico inderdaad klein. Wat zouden we kunnen doen om mensen dit 'goed' te laten doen? Een meldingsplicht? Hebt u nog andere suggesties?

U liet eerder weten dat 76 procent van de Vlamingen zal kunnen gebruik maken van de ophaling aan huis. Is het de bedoeling dat dit project over heel het grondgebied uitgerold wordt? Het is eerst begonnen als een proefproject, waarna het is opgeschaald. Het zou goed zijn als alle Vlamingen daar gebruik van konden maken, want het is een vreemd idee dat het in de ene gemeente wel kan en in de andere niet. Dat is heel moeilijk uit te leggen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Zoals u terecht stelt, gaat het over projecten voor de ophaling aan huis. In de media werden deze bronophalingsprojecten soms wat ongelukkig geframed als het aanjagen van doe-het-zelfasbestverwijdering en het subsidiëren van doe-het-zelfpakketten. De focus ligt echter op de ophaling aan huis na een veilige verwijdering. Wij vragen niet aan de burger de asbestsanering zelf uit te voeren. We reiken burgers wel al het mogelijke informatie- en beschermingsmateriaal aan om het demonteren op een veilige wijze te kunnen uitvoeren, want de wetgeving laat verwijdering door particulieren in welbepaalde omstandigheden toe. Burgers kunnen daarbij vooraf de inschatting maken of dit voor hen al dan niet haalbaar is. Indien de burger tot de conclusie komt dat dit te moeilijk is, staat het hem vrij een geschikte aannemer aan te stellen om de platen te demonteren en in de daarvoor voorziene golfplatenzak klaar te leggen voor ophaling.

Specifiek voor de organisatie van deze projecten zet ik in op een proactieve, preventieve aanpak van veilige verwijdering in plaats van lokale administraties te belasten met de invoering van een bijkomende meldingsplicht. Uit de opvolgingsgesprekken bij de lopende projecten blijkt over de hele lijn een tevredenheid van burgers over het concept. Men weet waar men aan begint in een scenario met of zonder aannemer.

Ik wil ook nog kort aangeven dat er voor aannemers die werken met asbest wel een federaal meldpunt is. Meer bepaald zijn het twee meldpunten: enerzijds melden aannemers hun werf in het kader van de sociale inspectie, anderzijds melden zij hun werf met asbestverwijdering. Uit hun vele jaren praktijkervaring blijkt dat een melding op zich niet bijdraagt aan een 'goede uitvoering' wanneer er geen controlesysteem met voldoende hoge pakkans aan gekoppeld is.

De OVAM krijgt uiterst zelden meldingen over slechte verwijdering door particulieren. Klachten over onzorgvuldig werken door dakaannemers of erkende asbestverwijderaars, die de werken wel vooraf moeten melden, komen wel op regelmatige basis terug in de burgervragen die de OVAM ontvangt.

Het is niet mijn bedoeling lokale besturen te verplichten deel te nemen. Ik ben wel zeer verheugd dat al zoveel lokale besturen op eigen initiatief deze projecten wensen uit te voeren. Ik hoop dan ook dat de resterende gemeenten zich ook kandidaat stellen om deze bronophalingsprojecten te organiseren zodat dit een aanbod kan worden in alle Vlaamse gemeenten. Wij kunnen hen daarbij vanuit Vlaanderen financieel en met de nodige knowhow ondersteunen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor het antwoord.

Het is inderdaad zo dat de gemeenten het organiseren, maar vaak hebben ze het gedelegeerd naar een intercommunale. Het is goed dat de intercommunales het vooral voor hun rekening nemen omdat er toch wat expertise nodig is op het vlak van ophaling en afval. Ik denk dus dat het wel een goed model is.

U zegt dat gemeenten vrij moeten zijn om het zelf te organiseren of niet. We kunnen daarover natuurlijk discussiëren, maar ik denk dat het toch goed zou zijn om er alles aan te doen dat het gebiedsdekkend is voor alle Vlamingen. Op die manier kan men er ook aandacht voor vragen in nationale media. Burgers die er geen gebruik van kunnen maken in hun gemeente, gaan dat dan vreemd vinden. Het zou dus goed zijn als heel Vlaanderen er gebruik van zou kunnen maken.

Minister, ik heb gehoord wat u hebt gezegd: gemeenten zijn vrij om erin te stappen of niet. Bent u bereid bijkomende sensibiliserende inspanningen te doen voor die gemeenten die vandaag nog niet deelnemen aan deze actie?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Collega, ik dank u om de vraag te stellen.

Minister, ik zou het even willen hebben over de erkende dakaannemers. In het antwoord op een schriftelijke vraag die ik recent nog stelde, vermeldt u dat er enige koudwatervrees is bij dakaannemers om zich te laten erkennen. Er zouden nog maar 64 dakaannemers zich hebben aangesloten. Uit het antwoord bleek dat de OVAM zei dat de sectorfederatie de premievoorwaarden zou koppelen van de nieuwe combipremie dakisolatie en asbestverwijdering en dat dat een belangrijke kentering zou teweegbrengen. Het is toch belangrijk dat die verwijderaars erkend zijn en weten hoe ze het veilig moeten aanpakken. Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn hoe belangrijk het is dat asbest op een heel veilige manier wordt weggehaald en verwerkt.

Minister, zult u extra inzetten om dakaannemers op te roepen het asbestcharter voor dakaannemers te ondertekenen en zich te laten registreren als erkend asbestverwijderaar?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil ook even aansluiten.

Tijdens de hoorzittingen hebben we het gehad over het verwijderen en de mogelijkheid om het zelf te mogen verwijderen. Er was eensgezindheid over dat het een belangrijke piste is maar dat een goede sensibilisering nodig is. Ik ben blij dat u heel duidelijk zegt dat u die piste ook open laat om op die manier flexibel, maar ook veilig, asbest zo maximaal mogelijk uit de leefomgeving te verwijderen.

We weten dat er, wat sensibilisering betreft, verschillen tussen de gemeenten zijn. Het is heel belangrijk om het nodige sensibiliseringsmateriaal ter beschikking te stellen aan de gemeenten die ermee aan de slag willen, en ook beschermingsmateriaal. De ene gemeente heeft meer materiaal ter beschikking dan de andere. Het is een suggestie om dit verder te verspreiden als 'good practice'.

Minister, geven we de gemeenten de vrijheid om hiermee aan de slag te gaan of zorgen we ervoor dat het wordt uitgerold voor alle gemeenten? Dat is een keuze. We kunnen in eerste instantie de gemeenten stimuleren om in te stappen. Ik denk dat de meeste gemeenten hierover wel bezorgd zijn en vragen krijgen van hun burgers. Ik ga er dus van uit dat de meeste gemeenten er wel werk van zullen maken of instappen. Is het mogelijk om van de gemeenten die in de nabije toekomst de stap niet zetten, te weten wat hun motivering is om dat niet te doen? Ik kan me wel voorstellen dat er bepaalde redenen zijn die ons ook iets kunnen leren om bij te sturen. Mijn vraag is dus om te monitoren welke gemeenten het wel doen, maar ook de vraag waarom bepaalde gemeenten de stap niet zouden zetten.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Collega Danen, bedankt voor de vraag. We zijn er al verschillende keren over bezig geweest.

Het lijkt mij dat het lokale niveau het beste is om te sensibiliseren voor privéophaling. Het probleem bij asbest is – en ik denk dat ik de vergelijking met covid wel mag maken – dat iedereen denkt dat hij veilig bezig is. Bij asbest is het zo dat men pas vele jaren later problemen krijgt. Ook ik ken daar eerlijk gezegd het antwoord niet op, maar ik denk dat het lokale niveau het geëigende niveau is.

Wat de erkende asbestverwijderaars betreft, lijkt het mij raadzaam om daar meteen op in te spelen. Er was daarnet sprake van de Vlaamse verwijderaars, diegenen die daarvoor de vergunning hebben.

Maar ik wil graag ergens de aandacht op vestigen. Door de Europese aanbestedingen zitten er, bijvoorbeeld in oude fabriekspanden en dergelijke, ook Nederlandse bedrijven op onze markt. Afhankelijk van de invloed daarvan, is het misschien aan te bevelen dat de minister of het kabinet contact opneemt met Nederland, om ervoor te zorgen dat er een gelijkvormige aanpak is. Ik woon zelf aan de grens en heb al vaak gemerkt dat de Nederlandse bedrijven die hier actief zijn, er met de pet naar gooien. Dat is, tenminste voor ons hier, een groot probleem.

Voor de vergunde en erkende bedrijven is het zeker van belang dat er een goede aanpak en sensibilisering worden opgezet. We moeten duidelijk maken dat dat belangrijk is. Ik dank u.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, collega Danen heeft verwezen naar een interessante hoorzitting die we nog niet zo lang geleden in de commissie hebben gehad. Ik wil een aspect aanhalen dat nog niet echt aan bod is gekomen. Tijdens die hoorzitting werd besproken dat er vaak problemen zijn tijdens het transport van dat asbest. Minister, zijn er specifieke acties of beleidsplannen om daarop wat meer aandacht te vestigen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik dank jullie voor jullie tussenkomsten. Dat toont aan dat dit thema – terecht – erg leeft. Jullie weten dat ik hiervoor vanuit Vlaanderen heel wat budgetten vrijmaak. Er is veel te veel asbest in Vlaanderen en we zullen proberen om tijdens tegen deze legislatuur zoveel mogelijk asbest te verwijderen. Uiteraard moet dat op een veilige manier gebeuren. Veiligheid is het belangrijkste bij de verwijdering van asbest.

De OVAM heeft contacten met de lokale besturen en met de intercommunales. Voorlopig hebben wij geen informatie over gemeenten die pertinent weigeren. Als daartoe redenen zouden zijn, zullen we dat uiteraard moeten bekijken en opvolgen. Waarom, hoe of wat? Weet men het niet? Is het te weinig bekend? Dat aandachtspunt neem ik mee.

Erkende dakaannemers hebben het voordeel dat ze door de OVAM kunnen worden geselecteerd voor projecten op lokaal of Vlaams niveau. Dat is een belangrijke incentive. Er is de website www.asbestinfo.be, waarop alle informatie beschikbaar is, zowel voor particulieren als voor bedrijven en aannemers.

Collega Pieters, ik zal bekijken of er problemen zijn met de Nederlandse bedrijven en of we die kunnen aanpakken. Dat lijkt mij evident.

Wat het transport betreft, verwijs ik naar mijn recente omzendbrief, die daarbij van belang is. Zoals jullie weten, collega's, hebben we daarmee het verpakt aanleveren van asbest op het recyclagepark verplicht gemaakt.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Een aantal jaren geleden wees Sven De Mulder van de OVAM erop dat er een vals gevoel van veiligheid bestaat rond asbest. Ik denk dat dat nog steeds zo is. Gelukkig is het in de goede richting aan het evolueren, omdat we allemaal – of toch de meesten onder ons – merken dat asbest toch wel een gevaarlijk goedje is.

Daarnaast stel ik vast dat niet alleen burgers willen worden ontzorgd, maar ook gemeentebesturen. Minister, u zegt dat gemeentebesturen niet manifest onwillig zijn. Ik geloof dat ook. Ik geloof dat gemeentebesturen daarmee aan de slag willen gaan. Maar het ene gemeentebestuur wil misschien al wat meer worden ontzorgd dan het andere. Mag ik u vragen om de gemeenten waar het nu nog niet wordt opgehaald, toch te overhalen om mee te doen aan die asbestophaling aan huis, zodat we daarover ook op Vlaams niveau sensibiliseringsacties kunnen opzetten?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het rapport van de technische werkgroep over de loodvervuiling in Hoboken – 1192 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik heb ondertussen zelf het rapport kunnen lezen van de technische werkgroep over de loodvervuiling in Hoboken. Mijn eerste vraag was of het onderzoek uit is, maar ik heb ondertussen zelf gezien dat het effectief uit is en ook wat de resultaten ervan zijn. Hoe evalueert u de resultaten van het onderzoek? Welke maatregelen zult u nemen aan de hand van de resultaten van het onderzoek?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega D'Haese, ik dank u voor uw vraag en voor uw drive om dit dossier constant – en terecht – in de commissie onder de aandacht te brengen.

In dit rapport wordt uiteengezet wat aan de basis lag van de verhoogde bloedwaarden in juni vorig jaar: een samenspel van uitzonderlijke weersomstandigheden – met name extreme wind en droogte –, verhoogde uitstoot door het bedrijf én verhoogde verblijfstijd van de kinderen door de coronalockdown. Dit is allemaal omstandig onderbouwd in het rapport.

Belangrijker is hoe we zullen vermijden dat zulke hoge bloedwaarden in de toekomst nog voorkomen. In het rapport is een reeks van maatregelen geïdentificeerd die ervoor moeten zorgen dat ook bij ongunstige weersomstandigheden de bevolking in voldoende mate wordt beschermd. Dat lijkt mij evident.

Hiervoor zijn maatregelen door Umicore in uitvoering en ook gepland op korte en langere termijn. Zo zal het bedrijf investeren in de verdere overdekking en bevochtiging van de stockage en behandeling. Momenteel wordt reeds 10.000 vierkante meter opslagterrein overdekt, en er wordt in kaart gebracht waar op de site het best nog investeringen gebeuren om opwaai van stof te voorkomen.

De plaatsing van een extra groene buffer binnen de fabriek op onder andere het voormalige ertsenspark tegen Moretusburg – u weet wellicht beter hoe dat zich situeert – is tevens in uitwerking en zal worden gecombineerd met de installatie van extra buffercapaciteit voor hemelwater in deze zone.

De exploitant werkte ook instructies uit waarmee op basis van weersomstandigheden en windsnelheden zal worden beslist om bepaalde logistieke activiteiten te verminderen of stop te zetten.

Daarnaast wordt ook verder en intensiever ingezet op reiniging van de buurt en wordt er verder ingezet op het aanbieden van opvang tijdens vakantieperiodes om de verblijfstijd in te perken.

Voor verdere detaillering van deze maatregelen verwijs ik naar het rapport, maar ik kan u garanderen dat wij dit alles mee zullen opvolgen via de technische werkgroep en via handhavingsacties.

De OVAM is gestart met een studie om de loodaccumulatie in de bodem door de recente atmosferische depositie ten aanzien van de voorgaande onderzoeken en maatregelen te evalueren door plaatsbezoeken en bodemstaalnames op de risicolocaties, waarbij de focus ligt op kwetsbare doelgroepen.

Verder wordt in de komende maanden verder onderzocht of we op basis van de milieumeting sneller verhoogde bloedwaarden kunnen voorspellen en daardoor ook sneller actie kunnen ondernemen. Uit voorbije analyse blijkt echter dat het wetenschappelijk niet evident is om op basis van de meetwaarden de tendensen in bloedwaarden te voorspellen en dat het bijzonder moeilijk is om dit met een voldoende hoge mate van betrouwbaarheid te realiseren. De focus moet dan ook in de eerste plaats gaan naar een snelle aanpak van de mogelijk resterende emissiebronnen op het terrein.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, dank u voor het gebalde antwoord. Ik heb hier nog drie vragen bij, twee veeleer technische en één inhoudelijke. Misschien treed ik een beetje te veel in details, maar u moet dat dan maar aangeven.

U zegt dat er drie factoren zijn waarom die bloedwaarden hoger zijn: weersomstandigheden, met sterke wind door storm enzovoort, een veel langere verblijfstijd en een verhoogde uitstoot. Vreemd aan het rapport vind ik echter het volgende. Men onderzoekt de verhoogde uitstoot, men bespreekt een verhoogde productie op de site, maar men zegt eigenlijk dat er geen verhoogde productie was. Voor mij is niet duidelijk in het rapport waar die verhoogde uitstoot vandaan komt. Misschien weet u daar meer over, maar anders zoeken we dat verder uit.

Men zegt over die depositie van grof loodstof in de wijk dat dat waarschijnlijk aan de overslag en de opslag lag, aan de logistiek en aan de opslag. Ik kan daar nog enigszins begrip voor opbrengen wat die overslag betreft, maar het feit dat er opwaaiend stof is van opslag, vind ik toch redelijk ernstig voor zo'n gespecialiseerd bedrijf naast een woonwijk. Dat dat nog mogelijk is in de 21e eeuw, dat er daar ertsen en weet ik wat allemaal zijn opgeslagen en dat de wind dat gewoon kan meepakken als het eens hard waait, dat is toch wel problematisch. Vindt u dat ook?

Er worden heel wat maatregelen aangekondigd. Ik denk dat dat een goede zaak is. Er is al veel over dit dossier gezegd in deze commissie, met nog weinig zaken die goede zaken zijn. Ik denk dat er hier een aantal goede dingen in zitten, zoals de barometer, waarbij men gaat bekijken of bepaalde activiteiten, met name overslagactiviteiten nog wel kunnen worden gedaan als het zo hard stormt. Ik denk dat dat een zeer goede zaak en een stap vooruit is. U hebt een aantal andere zaken aangegeven, zoals verneveling, zoals de korstvormers. Ik weet zelfs niet wat ik me bij dat laatste moet voorstellen. Er komen meer overdekkingen en overkappingen, er is de interne groene buffer enzovoort.

Wat dat rapport duidelijk maakt voor mij, is dat er nog heel wat mogelijk is om die uitstoot, gewild, ongewild, geleid, ongeleid, van lood uit dat bedrijf richting die wijk en de rest van de omgeving wat te vermijden. Wat er niet in dat rapport staat, is dat men aanbeveelt of de optie openhoudt of zegt dat het een goed idee is om buiten het bedrijf een buffer aan te leggen, de groene buffer buiten het bedrijf in

zone 1. Dat vind ik wel een belangrijke vraag, want in Antwerpen is zowel Umicore als het stadsbestuur sterk aan het inzetten op die groene buffer buiten het bedrijf, in de wijk. Men is huizen aan het opkopen, men is sociale huurders aan het doen verhuizen, terwijl uit dit rapport eigenlijk blijkt dat er nog heel veel mogelijk is óp het bedrijfsterrein om de situatie te verbeteren, die – ik wil dat ook nog eens herhalen – in de afgelopen jaren eigenlijk aan de betehand was, tot we deze piek hebben gekregen.

Mijn vraag is dus: wat is uw standpunt daarover? Vindt u ook dat men in de eerste plaats moet bekijken hoe men in dat bedrijf verder maatregelen kan nemen voor men overhaast die groene buffer buiten het bedrijf gaat aanleggen? Vindt u ook dat dat wat vergezocht is? Wat denkt u daarover?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Ik ben blij te horen dat er zowel op korte als op langere termijn maatregelen komen. Dat was ook wat onder andere onze fractie destijds vroeg. Ik denk dat het positief is dat een van die maatregelen, de interne extra groene buffer, wordt gecombineerd met de installatie van een extra buffercapaciteit voor hemelwater, een andere actueel probleem dat we hier in de commissie heel vaak bespreken. Dat doet echter wel een vraag rijzen bij mij. Aangezien het hemelwater vlak bij de fabriek wordt gebufferd, wordt er dan ook extra aandacht besteed aan het onderzoeken van het water? Worden er extra stalen genomen? Wordt dat regelmatig, vaker onderzocht, om te voorkomen dat er mogelijke vervuiling van dat water zou optreden en men dat pas te laat zou merken?

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, we hebben nog niet zo lang geleden in deze commissie een vraag en een interpellatie gehad over dit dossier. U hebt daar toen ook een heel uitgebreid antwoord gegeven. Het bedrijf wordt van heel nabij gevolgd. Ik denk dat deze vraagstelling opnieuw aanduidt hoe belangrijk de handhaving is wat dit bedrijf betreft. Ik ga er dan ook van uit dat dit van nabij wordt opgevolgd, en ik kijk ook uit naar uw verdere reactie op de bijkomende vragen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Bedankt aan de drie collega's voor de vragen. Wat die verhoogde uitstoot betreft: de ambtenaar die met dit dossier bezig is, zegt ons net dat dat te maken heeft met meer en hardere wind dit jaar. De opslag van grondstoffen en dergelijke was blijkbaar geen al te groot of ernstig probleem. Dat blijkt echter duidelijk niet volledig oké te zijn als er sprake is van veel wind en droogte. Daarom ook wordt er ingezet op extra overkappingen.

Het klopt dat er nog allerlei dingen kunnen worden ondernomen door het bedrijf zelf, op de bedrijfssite. Het rapport geeft dat ook aan. Ik denk echter dat het een is. Er is enerzijds wat de stad onderneemt en anderzijds zijn er de initiatieven van het bedrijf zelf. We hopen met die combinatie van beide zaken toch tot een goede bescherming van de bewoners te komen.

Wat de vraag over de stalen betreft, dat zal ik moeten navragen. Ik weet niet meteen welk antwoord ik daarop moet geven. Mijn excuses.

De voorzitter: Minister, geen probleem. Dat kan ook nog altijd worden nagestuurd naar de commissieleden.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, bedankt voor uw antwoorden. De weersomstandigheden worden apart gecatalogeerd, maar bon, dat is technisch, we zullen dat

verder wel uitzoeken. Er was sprake van verhoogde uitstoot, langere verblijfstijd en extreme weersomstandigheden. Er is dus een apart stuk verhoogde uitstoot, en het is mij niet duidelijk waar wat vandaan komt.

Wat ik heel belangrijk vind aan het feit dat we dit onderzoek nu hebben, is dat we gegevens hebben waarvan we kunnen vertrekken. We kunnen vertrekken van onderzoek en wetenschappelijke gegevens. Dat ontbreekt, vind ik, in het project van de groene buffer buiten het bedrijf, van het opkopen, het net niet onteigenen van de wijk errond. Wat mij en mijn partij betreft, en ook wat heel wat buurtbewoners betreft, denk ik, is dit dus echt wel een signaal dat die groene buffer in die wijk geen goed idee is, dat dit op dit moment niet opportuun is. Men moet in de eerste plaats bekijken hoe men alles wat er in dat bedrijf nog mogelijk is, nog kan uitvoeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.